

PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMO (penktoji kolegija) SPRENDIMAS
2005 m. lapkričio 29 d. *

Byloje T-62/02

Union Pigments AS, anksčiau *Waardals AS*, įsteigta Bergene (Norvegija),
atstovaujama advokatų J. Magne Langseth ir T. Olavson Laake,

ieškovė,

prieš

Europos Bendrijų Komisiją, atstovaujamą F. Castillo de la Torre, nurodžiusią
adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

atsakovę,

dėl prašymo panaikinti 2001 m. gruodžio 11 d. Komisijos sprendimo 2003/437/EB,
susijusio su EB 81 straipsnio ir EEE sutarties 53 straipsnio taikymo procedūra (byla
COMP/E-1/37.027 – Cinko fosfatas) (OL L 153, 2003, p. 1), 3 straipsnį arba, jo
nepatenkinus, dėl prašymo sumažinti ieškovei paskirtos baudos sumą,

* Proceso kalba: anglų.

EUROPOS BENDRIJŲ PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMAS
(penktoji kolegija),

kurį sudaro pirmininkė P. Lindh, teisėjai R. García-Valdecasas ir J. D. Cooke,

posėdžio sekretorius J. Plingers, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2004 m. liepos 2 d. posėdžiui,

priima šį

Sprendimą

Faktinės aplinkybės

1 *Union Pigments AS* (anksčiau *Waardals AS*, toliau – ieškovė arba *Union Pigments*), pagal Norvegijos teisę įsteigta bendrovė, gamina cinko fosfatą ir modifikuotų savybių cinko fosfatą. 2000 m. jos pasaulinė apyvarta buvo 7,09 milijono eurų.

- 2 Nors cheminės formulės gali truputį skirtis, cinko ortofosfatai yra homogeninis cheminis produktas, apibūdinamas bendru pavadinimu „cinko fosfatas“. Cinko fosfatas, kuris gaunamas iš cinko oksido ir fosforo rūgšties, yra dažnai naudojamas kaip antikorozinis mineralinis pigmentas dažų pramonėje. Rinkoje juo prekiaujama arba kaip standartiniu cinko fosfatu, arba kaip modifikuotu ar „aktyvuotu“ cinko fosfatu.
- 3 2001 m. didžiąją pasaulinės cinko fosfato rinkos dalį užėmė šie penki Europos gamintojai: *Dr. Hans Heubach GmbH & Co. KG* (toliau – *Heubach*), *James M. Brown Ltd* (toliau – *James Brown*), *Société nouvelle des couleurs zinciques SA* (toliau – *SNCZ*), *Trident Alloys Ltd* (toliau – *Trident*) (anksčiau – *Britannia Alloys and Chemicals Ltd*, toliau – *Britannia*) ir *Union Pigments*. 1994–1998 metais cinko fosfato rinkos vertė siekė maždaug 22 milijonus eurų per metus pasauliniu lygiu ir maždaug 15–16 milijonų eurų per metus Europos ekonominėje erdvėje (EEE). Šioje erdvėje *Heubach*, *SNCZ*, *Trident* (anksčiau *Britannia*) ir *Union Pigments* užėmė gana vienodas standartinio cinko fosfato rinkos dalis, t. y. maždaug po 20%. *James Brown* užėmė daug mažesnę rinkos dalį. Cinko fosfato pirkėjai yra didieji dažų gamintojai. Dažų rinkoje dominuoja kelios tarptautinės chemijos grupės.
- 4 1998 m. gegužės 13 ir 14 d. Komisija pagal 1962 m. vasario 6 d. Tarybos reglamento Nr. 17, pirmojo reglamento, įgyvendinančio Sutarties 85 ir 86 straipsnius (OL 13, 1962, p. 204), 14 straipsnio 2 dalį tuo pačiu metu ir be išpėjimo atliko tyrimus *Heubach*, *SNCZ* ir *Trident* patalpose. 1998 m. gegužės 13–14 d., gavusi Komisijos prašymą, taikant EEE sutarties 23 protokolo 8 straipsnio 3 dalį, pagal ELPA narių susitarimo dėl Priežiūros tarnybos ir Teisingumo Teismo įkūrimo 4 protokolo II skyriaus 14 straipsnio 2 dalį Europos laisvos prekybos asociacijos (ELPA) Priežiūros tarnyba tuo pačiu metu ir be išpėjimo atliko tyrimus *Union Pigments* patalpose.

5 Administracinės procedūros metu *Union Pigments* ir *Trident* informavo Komisiją apie savo ketinimus bendradarbiauti su ja pagal 1996 m. liepos 18 d. Komisijos pranešimą dėl baudų neskyrimo ar sumažinimo kartelių atvejais (OL C 207, 1996, p. 4, toliau – pranešimas dėl bendradarbiavimo) ir kiekviena iš jų padarė pareiškimus dėl kartelio (toliau – *Union Pigments* pareiškimas ir *Trident* pareiškimas).

6 2000 m. rugpjūčio 2 d. Komisija priėmė pranešimą apie kaltinimus įmonėms, kurioms buvo skirtas sprendimas, esantis šio ieškinio dalyku (žr. šio sprendimo 7 punktą), įskaitant ir ieškovę.

7 2001 m. gruodžio 11 d. Komisija priėmė sprendimą 2003/437/EB, susijusį su EB 81 straipsnio ir EEE sutarties 53 straipsnio taikymo procedūra (byla COMP/E-1/37.027 – Cinko fosfatas) (OL L 153, 2003, p. 1). Į sprendimą, kuris buvo perduotas atitinkamoms įmonėms ir kuris yra pridėtas prie ieškinio (toliau – ginčijamas sprendimas), turi būti atsižvelgta šio sprendimo priėmimo tikslais. Šis sprendimas tam tikrais aspektais skiriasi nuo to, kuris buvo paskelbtas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

8 Ginčijamame sprendime Komisija nurodo, kad kartelis, kuris sujungė *Britannia* (nuo 1997 m. kovo 15 d. – *Trident*), *Heubach*, *James Brown*, *SNCZ* ir *Union Pigments*, egzistavo nuo 1994 m. kovo 24 d. iki 1998 m. gegužės 13 dienos. Kartelis apsiribojo standartiniu cinko fosfatu. Pirma, kartelio nariai susitarė dėl rinkos padalijimo su pardavimo kvotomis gamintojams. Antra, kiekviename susirinkime jie nustatydavo „minimalias“ arba „rekomenduojamas“ kainas, kurių paprastai laikėsi. Trečia, tam tikra dalimi egzistavo pasidalijimas klientais.

9 Ginčijamo sprendimo rezoliucinėje dalyje nustatyta:

„1 straipsnis

Britannia <...>, <...> Heubach <...>, James <...> Brown <...>, (SNCZ), Trident <...> ir (Union Pigments) pažeidė Sutarties 81 straipsnio 1 dalies ir EEE sutarties 53 straipsnio 1 dalies nuostatas, dalyvaudamos nuolatiniame susitarime ir (arba) suderintuose veiksmuose cinko fosfato rinkoje.

Pažeidimas buvo daromas tokiu laikotarpiu:

- a) dėl *<...> Heubach <...>, James <...> Brown <...>, (SNCZ) ir (Union Pigments)*: nuo 1994 m. kovo 24 d. iki 1998 m. gegužės 13 dienos;
- b) dėl *Britannia <...>*: nuo 1994 m. kovo 24 d. iki 1997 m. kovo 15 dienos;
- c) dėl *Trident <...>*: nuo 1997 m. kovo 15 d. iki 1998 m. gegužės 13 dienos.

<...>

3 straipsnis

Už 1 straipsnyje nurodytą pažeidimą skiriamos tokios baudos:

- a) *Britannia* <...>: 3,37 milijono eurų;
- b) <...> *Heubach* <...>: 3,78 milijono eurų;
- c) *James* <...> *Brown* <...>: 940 000 eurų;
- d) (*SNCZ*): 1,53 milijono eurų;
- e) *Trident* <...>: 1,98 milijono eurų;
- f) (*Union Pigments*): 350 000 eurų.

<...>“

- 10 Baudos dydžiui apskaičiuoti Komisija sukūrė metodiką, pateiktą Baudų, skiriamų pagal Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį ir EAPB sutarties 65 straipsnio 5 dalį, nustatymo metodo gairėse (OL C 9, 1998, p. 3, toliau – gairės) ir pranešime dėl bendradarbiavimo.
- 11 Taigi Komisija pirmiausia nustatė „pagrindinę baudą“, atsižvelgdama į pažeidimo sunkumą ir trukmę (žr. ginčijamo sprendimo 261–313 konstatuojamąsias dalis).
- 12 Dėl pirmo faktoriaus ji manė, kad pažeidimas turėjo būti kvalifikuojamas kaip „labai sunkus“, atsižvelgiant į nagrinėjamos veiklos pobūdį, taip pat į jos realią įtaką cinko fosfato rinkai ir į tą faktą, kad jis apėmė visą bendrąją rinką, o įkūrus EEE – visą jos rinką (ginčijamo sprendimo 300 konstatuojamoji dalis). Nepaisant labai sunkaus pažeidimo pobūdžio, Komisija paaiškino, kad ji atsižvelgė į apribotą nagrinėjamos rinkos dydį (ginčijamo sprendimo 303 konstatuojamoji dalis).
- 13 Komisija taikė „nevienodą požiūrį“ į atitinkamas įmones, kad, pirma, atsižvelgtų į jų efektyvų ekonominį pajėgumą padaryti didelę žalą konkurencijai ir, antra, nustatyti tokią baudą, kuri užtikrintų didelį atgrasantį poveikį (ginčijamo sprendimo 304 konstatuojamoji dalis). Šiuo tikslu atitinkamas įmones ji suskirstė į dvi kategorijas pagal jų „reikšmingumą nagrinėjamoje rinkoje“. Ji rėmėsi kiekvienos iš įmonių apyvarta EEE paskutiniaisiais pažeidimo padarymo metais iš atitinkamo produkto pardavimo ir atsižvelgė į tai, kad ieškovė *Britannia* (nuo 1997 m. kovo 15 d. – *Trident*), *Heubach* ir *SNCZ* buvo „pagrindiniai cinko fosfato gamintojai, užimantys gana panašias rinkos dalis, viršijančias ar sudarančias maždaug po 20 %“ (ginčijamo sprendimo 307, 308 konstatuojamosios dalys). Ieškovė kartu su *Britannia*, *Heubach*, *SNCZ* ir *Trident* atsidūrė pirmoje kategorijoje („atskaitos taškas“ – 3 milijonai eurų). *James Brown*, kurio rinkos dalis buvo „daug mažesnė“, atsidūrė antroje kategorijoje („atskaitos taškas“ – 750 000 eurų) (ginčijamo sprendimo 308, 309 konstatuojamosios dalys).

- 14 Dėl antro faktoriaus, susijusio su trukme, Komisija manė, kad pažeidimas, kuriuo kaltinama ieškovė, buvo „vidutinės“ trukmės, nes tęsėsi nuo 1994 m. kovo 24 d. iki 1998 m. gegužės 13 d. (ginčijamo sprendimo 310 konstatuojamoji dalis). Dėl to ji 40 % padidino ieškovės atskaitos tašką, ir taip „pagrindinė bauda“ pasiekė 4,2 milijono eurų (ginčijamo sprendimo 310–313 konstatuojamosios dalys).
- 15 Paskui Komisija manė, kad šiuo atveju nėra reikalo atsižvelgti į sunkinančias ar lengvinančias aplinkybes (ginčijamo sprendimo 314–336 konstatuojamosios dalys). Be to, ji atmetė argumentus dėl „blogo ekonominio konteksto“, kuriame veikė kartelis, ir dėl specifinių atitinkamų įmonių bruožų (ginčijamo sprendimo 337–343 konstatuojamosios dalys). Todėl Komisija nustatė 4,2 milijono eurų dydžio baudą „prieš taikant pranešimą dėl (bendradarbiavimo)“, kiek tai yra susiję su ieškove (ginčijamo sprendimo 344 konstatuojamoji dalis).
- 16 Be to, Komisija priminė ribas, kurių pagal Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį negalėjo peržengti kiekvienai iš atitinkamų įmonių skiriama bauda. Be to, baudos dydis prieš taikant ieškovės pranešimą dėl bendradarbiavimo buvo sumažintas iki 1,7 milijono eurų, o *SNCZ* – 1,7 milijono eurų. Prieš taikant pranešimą dėl bendradarbiavimo šios ribos nebuvo taikomos baudų kitoms įmonėms dydžiui nustatyti (ginčijamo sprendimo 345 konstatuojamoji dalis).
- 17 Galiausiai Komisija sumažino baudą ieškovei 50 % pagal pranešimą dėl bendradarbiavimo, atsižvelgdama į tai, kad ieškovė pateikė Komisijai detalią informaciją apie kartelio veiksmus (ginčijamo sprendimo 354–356 konstatuojamosios dalys). Galutinis ieškovei paskirtos baudos dydis siekė 350 000 eurų (ginčijamo sprendimo 370 konstatuojamoji dalis).

Procesas ir šalių reikalavimai

- 18 Ši byla buvo pradėta ieškovės ieškiniu, pateiktu Pirmosios instancijos teismo kanceliarijai 2002 m. kovo 1 dieną.
- 19 Tą pačią dieną pateiktu ieškiniu ieškovė pateikė prašymą taikyti laikinąsias apsaugos priemones, siekdama, kad būtų sustabdytas ginčijamo sprendimo 3 straipsnio f dalies ir 4 straipsnio, kuriais jos atžvilgiu paskiriama bauda, vykdymas.
- 20 Šalims susitarus dėl sprendimo ginče dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo, Pirmosios instancijos teismo pirmininkas 2002 m. liepos 1 d. nutartimi *Waardals prieš Komisiją* (T-62/02 R, nepaskelbta Rinkinyje) nurodė išbraukti bylą dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo iš registro, o sprendimą dėl bylinėjimosi išlaidų klausimo atidėjo.
- 21 2003 m. lapkričio 18 d. laišku Komisija informavo Pirmosios instancijos teismą, kad *Union Pigments* atžvilgiu vyko likvidavimo procedūra ir kad ji mano, jog įmonė atsiims savo ieškinį. Atsakydamas į Pirmosios instancijos teismo klausimą 2003 m. gruodžio 12 d. laiške *Union Pigments* likvidatorius nurodė, kad likvidavimo procedūra šios bendrovės atžvilgiu vyko 2003 m. birželio mėn., tačiau jis leido *Union Pigments* advokatams dalyvauti procese.
- 22 Remiantis teisėjo pranešėjo posėdžio pranešimu Pirmosios instancijos teismas (penktoji kolegija) nusprendė pradėti žodinę proceso dalį ir, taikydamas proceso organizavimo priemones, paragino Komisiją pateikti atitinkamus dokumentus ir atsakyti į raštu pateiktus klausimus. Komisija šiems prašymams neprieštaravo.

23 2004 m. liepos 2 d. buvo išklaustyti šalių žodiniai pasisakymai ir atsakymai į Pirmosios instancijos teismo pateiktus klausimus.

24 Ieškovė Pirmosios instancijos teismo prašo:

- panaikinti arba pakeisti tą ginčijamo sprendimo 1 straipsnio dalį, kuri yra susijusi su pažeidimo, kuriuo ji kaltinama, trukme,
- panaikinti ginčijamo sprendimo 3 straipsnio f dalį arba sumažinti baudą,
- patvirtinti prašymą dėl proceso organizavimo priemonių ir tyrimo priemonių ir, be kita ko, sušaukti ir apklausti liudytojus bei leisti jai susipažinti su 2001 m. sausio 17 d. Komisijos parengta ataskaita,
- priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas,

25 Komisija Pirmosios instancijos teismo prašo:

- atmesti ieškinį,
- priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidas.

Dėl teisės

26 Grįsdama savo ieškinį ieškovė remiasi dviem pagrindais. Pirmas ieškinio pagrindas pagrįstas klaidingu faktų ir įrodymų vertinimu taikant Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį, antras – klaidingu baudos apskaičiavimu bei bendrųjų principų pažeidimu.

1. Dėl pirmo ieškinio pagrindo, pagrįsto klaidingu faktų ir įrodymų vertinimu taikant Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį

27 Ieškovė nurodo, kad Komisijos atliktas baudos apskaičiavimas remiasi klaidingu faktų ir įrodymų vertinimu. Komisija nepakankamai atsižvelgė į ieškovės pateiktas pastabas dėl bylos aplinkybių ir dėl jos dalyvavimo kartelyje. Ji kaltina Komisiją apribojus bylą tiek laiko, tiek aplinkybių atžvilgiu. Toks požiūris neleido Komisijai atsižvelgti į faktorius, galinčius pateisinti, pavyzdžiui, kai kurioms atitinkamoms įmonėms skirtinos baudos padidinimą dėl pažeidimo sunkumo ir kitų aplinkybių, ir šis požiūris buvo kliūtis vienodai vertinti visas įmones bei sumažinti ieškovės galimybes pasinaudoti palankesniu sprendimu.

28 Šį ieškinio pagrindą sudaro dvi dalys, kuriose ieškovė nurodo, kad:

— Komisija padarė vertinimo klaidą dėl ieškovės dalyvavimo padarant pažeidimą trukmės ir jos pasitraukimo iš kartelio;

- Komisija klaidingai vertino faktus ir įrodymus dėl ieškovės ir jos vaidmens kartelyje.

Dėl pirmosios dalies, susijusios su ieškovės dalyvavimu padarant pažeidimą ir pasitraukimu iš kartelio

Šalių argumentai

- 29 Ieškovė tvirtina, kad Komisija padarė vertinimo klaidą dėl jos dalyvavimo padarant pažeidimą trukmės ir jos pasitraukimo iš kartelio. Pagal nusistovėjusią teismo praktiką Komisija privalo įrodyti ne tik kartelio buvimą, bet ir jo trukmę (1994 m. liepos 7 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Dunlop Slazenger prieš Komisiją*, T-43/92, Rink. p. II-441, 79 punktas ir 2001 m. gruodžio 13 d. Sprendimo *Acerinox prieš Komisiją*, T-48/98, Rink. p. II-3859, 55 punktas). Ieškovė primena, kad Komisija konstatavo jos dalyvavimą padarant pažeidimą nuo 1994 m. kovo 24 d. iki 1998 m. gegužės 13 d., t. y. ketverius metus ir vieną mėnesį (ginčijamo sprendimo 1 straipsnio a punktas). Nors Komisija konstatavo, kad ieškovė buvo laikinai pasitraukusi iš kartelio (ginčijamo sprendimo 125 konstatuojamoji dalis), ji vis dėlto sudaro netikslų įspūdį, sukeldama abejones, „kad šis faktas įvyko“ (ginčijamo sprendimo 130 konstatuojamoji dalis).
- 30 Ieškovė primena, kad ji, atsakydama į Europos chemijos pramonės tarybos (toliau – CEFIC) priminimą dėl gegužės mėn. statistinių duomenų, oficialiai pareiškė apie savo pasitraukimą iš kartelio 1995 m. balandžio 24 d. faksimile ir kad šis pasitraukimas truko iki 1995 m. rugpjūčio mėnesio. Ji tvirtina, kad minėtas pasitraukimas truko nuo penkių iki šešių mėnesių, t. y. nuo 1995 m. kovo mėn., už kurį ji nepateikė jokių duomenų apie rinką, iki 1995 m. rugpjūčio mėn. vidurio. Ji taip pat nurodo, kad sprendimą pasitraukti iš kartelio ji priėmė „iš karto po (1995 m. kovo 27 d.) susitikimo“ ir tai padarė pagal 1995 m. kovo 30 d. rašto reikalavimus.

31 Ieškovė tvirtina, jog Komisija klaidingai mano, kad jos pasitraukimas iš kartelio buvo jokie poveikio neturintis veiksmas. Ji pažymi, kad be jos duomenų CEFIC parengta statistika negalėjo būti teisinga ir kad ji yra mažiau reikšminga karteliui. Ji priduria, kad gavo užsakymą iš klientės *Tekno Winter* (toliau – *Teknos*), kuriai pristatė konteinerį po to, kai pasitraukė iš klubo 1995 m. balandžio mėn., ir tai nepatenka į susitarimą dėl klientų pasidalijimo, kurį sudarė kiti kartelio dalyviai. Atsakydama į ginčijamame sprendime Komisijos pateiktą argumentą, pagal kurį minėtas pasitraukimas neįrodo visiškai savarankiškos komercinės veiklos, nes tas faktas, jog kartelis vis dar veikė, turėjo daryti įtaką jos komerciniams sprendimams, ieškovė tvirtina, jog tai, kad jai nebebuvo taikomi kartelio nustatyti apribojimai, jai leido veikti jo nenaudai. Tas faktas, kad ji gavo *Teknos* užsakymą, gali būti vertinamas tik kaip „visiškai savarankiškos komercinės veiklos“ įrodymas. Dėl Komisijos argumentų, pagal kurį reikia daryti prielaidą, jog, jei neįrodyta priešingai, rinkoje aktyvi įmonė atsižvelgia į su savo konkurentais pasikeistą informaciją savo veiksmams šioje rinkoje nustatyti, ieškovė ginčija, jog Komisija galėjo tvirtinti, kad ji turėjo pasitraukti iš rinkos. Be to, ieškovė tvirtina neturėjusi jokios priežasties pasitikėti gauta informacija ar veikti pagal ją, nes, pirma, buvo nesilaikoma rekomenduojamų kainų Šiaurės šalyse, o taikomos kainos buvo žemesnės už kainas, „kurios, kaip galima spėti, nebuvo daug žemesnės už tas, kurias taikė ieškovė“, ir kad, antra, pasikeitimas informacija nutrūko 1995 m. kovo mėnesį.

32 Savo dublike ieškovė priduria neapsiribojusi tokiu įmonės elgesiu, kai ji, nepaisydama susitarimo su savo konkurentais, rinkoje vykdo daugiau ar mažiau nepriklausimą politiką (1998 m. gruodžio 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *SCA Holding prieš Komisiją*, T-327/94, Rink. p. II-1373, 142 punktas). Iš tikrųjų ji tiesiogiai paneigė antikonkurencines pasekmes, kurias siekė įrodyti kiti dalyviai (minėto sprendimo *SCA Holding prieš Komisiją* 143 punktas). Teisinio tikrumo principas reikalauja, kad Komisija įrodytų, jog ieškovė šiuo laikotarpiu dalyvavo konkurenciją ribojančiose priemonėse (2002 m. kovo 20 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Dansk Rørindustri prieš Komisiją*, T-21/99, Rink. p. II-1681, 62 punktas). Tačiau Komisija šioje byloje nepateikė tokio įrodymo. Dėl to

reikia daryti išvadą, kad šiuo laikotarpiu ieškovė nedalyvavo kartelyje. Dėl Komisijos tvirtinimo, pagal kurį teštinio pažeidimo pobūdžio galėjo nebūti, jei dėl pasitraukimo būtų dingusi bet kokia pasikeistos informacijos nauda, ieškovė atsako, kad būtent taip yra šiuo atveju, nes informacija, kuria pasikeista tarp kitų dalyvių, neturi jokios naudos, nesant apskaičiuotų duomenų iš jos pusės.

33 Ieškovė priduria, kad Komisija pateikia neteisingą įspūdį apie tai, kas atsitiko tada, kai ji kvalifikavo jos pasitraukimą iš kartelio kaip „laikiną“. Ieškovė tvirtina, kad pasitraukusi iš kartelio ji neturėjo intencijos to padaryti tik trumpam laikotarpiui. Tačiau, be kita ko, įrodo tai, jog ji gavo *Teknos* užsakymą.

34 Ieškovė tvirtina, jog ginčijamame sprendime spėjama, kad ji dalyvavo 1995 m. birželio 12 d. Londone vykusiame kartelio susitikime. Nors Komisija kelia klausimą dėl to, ar ieškovė dalyvavo šiame susitikime, tačiau nepateikia į jį atsisakymo ir grindžia savo sprendimą neteisingu faktų ir įrodymų vertinimu. Ieškovė primena pareiškime ir atsakyme į pranešimą apie kaltinimus informavusi Komisiją apie susitikimą, kurį 1995 m. birželio 12 d. ji surengė su *Heubach* atstovu Heathrow (Londonas). Šio susitikimo tikslas ir dienotvarkė bet kuriuo atveju neturėjo nieko bendra su karteliu. Ieškovė pripažįsta, kad kartelio susitikimas galėjo vykti Heathrow tą pačią dieną, tačiau ji primygtinai pabrėžia jame nedalyvavusi. Ji mano, kad negalima spekuliuoti įvairiomis priežastimis, paskatinusiomis *Heubach* pasiūlyti tokią šio susitikimo datą ir vietą. Ji priduria savo pareiškime nurodžiusi, jog *Heubach* pasinaudojo šiuo susitikimu ir jai pareiškė, kad ji turėjo grįžti į klubą, tačiau ji atsisakė kvietimo dalyvauti susitikime, ir dėl to kiti susitikimo dalyviai laikė ją „svetima“.

35 Savo ruožtu Komisija ginčija, kad ieškovė iš tikrųjų pasitraukė iš kartelio ir kad ji klaidingai neatsižvelgė į šį faktą (ginčijamo sprendimo 230–234 konstatuojamoji dalis). Ji taip pat tvirtina, kad numanomas tris mėnesius ir šešias dienas trukęs pasitraukimas turi būti vertinamas atsižvelgiant į tai, kad nagrinėjamą pažeidimą sudaro dalyvavimas susitarime ir (arba) suderinti veiksmai (1975 m. gruodžio 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Suiker Unie ir kt. prieš Komisiją*, 40/73–48/73, 50/73, 54/73–56/73, 111/73, 113/73 ir 114/73, Rink. p. 1663, 164 ir 173 punktai).

Pirmosios instancijos teismo vertinimas

36 Iš nusistovėjusios teismo praktikos išplaukia, kad Komisija privalo įrodyti ne tik kartelio buvimą, bet ir jo trukmę (29 punkte minėto sprendimo *Acerinox prieš Komisiją* 55 punktas ir 29 punkte minėto sprendimo *Dunlop Slazenger prieš Komisiją* 79 punktas). Šioje byloje yra aišku, kad ieškovė dalyvavo kartelyje nuo 1994 m. kovo 24 d. iki 1995 m. kovo mėn. ar balandžio mėn. ir nuo 1995 m. rugpjūčio 1 d. iki 1998 m. gegužės 13 dienos. Ieškovė tvirtina pasitraukusi iš kartelio nuo 1995 m. kovo mėn. iki 1995 m. rugpjūčio 1 dienos.

37 Pirmosios instancijos teismas pripažįsta, jog yra duomenų, leidžiančių nustatyti, kad per tam tikrą laikotarpį ieškovė buvo pasitraukusi iš kartelio. Be to, atsakydama į CEFIC prašymą pateikti 1995 m. kovo mėn. statistiką, ieškovė 1995 m. balandžio 24 d. faksimile nurodė „pasitraukianti iš cinko fosfato gamintojų asociacijos pogrūpio“ ir dėl šios priežasties ji nebeteiksianti statistikos. Šis atsakymas atitinka 1995 m. kovo 30 d. pardavimo direktoriaus vidaus raštą kitiems ieškovės valdybos nariams (toliau – 1995 m. kovo 30 d. raštas), kuriame pateikiama rekomendacija pasitraukti iš kartelio. Be to, yra aišku, kad ieškovė nepateikė savo statistikos kitoms suinteresuotoms įmonėms nuo 1995 m. balandžio 24 d. iki rugpjūčio 1 dienos.

- 38 Vis dėlto Pirmosios instancijos teismas mano, kad Komisija turėjo teisę nustatyti, jog ieškovė dalyvavo kartelyje nepertraukiamai nuo 1994 m. kovo 24 d. iki 1998 m. gegužės 13 dienos.
- 39 Pagal nusistovėjusią teismo praktiką sąžiningo konkurento elgesį apibūdina savarankiškumas nustatant savo politiką, kuria jis ketina vadovautis bendrojoje rinkoje (35 punkte minė to sprendimo *Suiker Unie ir kt. prieš Komisiją* 173 punktas). Net ir pripažįstant, kad ieškovė susilaikė nuo dalyvavimo kartelyje nuo 1995 m. kovo mėn. pabaigos iki 1995 m. rugpjūčio 1 d., reikia manyti, kad per šį trumpą laikotarpį ji nepradėjo vykdyti tikrai savarankiškos politikos rinkoje. Nauda, kurią ji gaudavo iš galimybės susipažinti su kitų narių statistika, nesibaigė tą dieną, kai ji pasitraukė iš kartelio. Leidžiama daryti prielaidą, kad ji atsižvelgė į informaciją, kuria jau buvo pasikeista su konkurentais, įskaitant 1995 m. kovo 27 d. susitikimo metu pasikeistą informaciją, siekiant nustatyti savo elgesį rinkoje numanomo pasitraukimo metu (žr. šiuo klausimu 1999 m. liepos 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš Anic Participazioni*, C-49/92 P, Rink. p. I-4125, 121 punktą ir sprendimo *Hüls prieš Komisiją*, C-199/92 P, Rink. p. I-4287, 162 punktą). Reikia pridurti, kad ieškovė pripažįsta, jog 1995 m. rugpjūčio mėn. ji vėl prisijungė prie kartelio, nes jai skubiai reikėjo informacijos apie rinką (*Union Pigments* pranešimo 67 punktas).
- 40 Be to reikia pabrėžti, kad vėl prisijungusi prie kartelio ieškovė kitiems nariams pateikė statistiką, kuri atgaline data apėmė visą jos tariamo pasitraukimo periodą. Dėl to sprendimas nutraukti statistikos teikimą turėjo tik ribotas pasekmes. Reikia pridurti, kad ieškovė neginčijo, jog rinkos dalis, kurią ji turėjo 1995 m., sutapo su ta, dėl kurios buvo susitarta per kartelio susitikimus.
- 41 Ieškovė tvirtina pristačiusi konteinerį *Teknos* po to, kai pasitraukė iš kartelio ir neatsižvelgiant į susitarimą dėl pasidalijimo klientais. Tačiau Komisija galėjo daryti išvadą, kad ieškovė gavo šį užsakymą, nes veikė remdamasi informacija, gauta pagal kartelio susitarimus (žr. šiuo klausimu 39 punkte minėtą teismų praktiką). Pagal

susitarimą dėl *Teknos* pasidalijimo, joks kitas gamintojas nei tas, kurio buvo „eilė“, negalėjo nustatyti mažesnės kainos, nei nustatytas *Teknos*. Aišku, kad ieškovė pristatė atitinkamą užsakymą *Teknos* 1995 m. balandžio mėn. (ginčijamo sprendimo 230 konstatuojamoji dalis). Komisija galėjo teisėtai padaryti išvadą, kad ieškovė šį užsakymą gavo dėl to, kad ji žinojo praėjusiame susitikime, t. y. 1995 m. kovo 27 d., nustatytas kainas. Ieškovės veiksmai šiuo klausimu yra klasikinis kartelio dalyvio, pasinaudojančio karteliu savo naudai, pavyzdys – tai aplinkybė, į kurią negalima atsižvelgti siekiant sumažinti šio dalyvio atsakomybę (žr. šiuo klausimu 1995 m. gegužės 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Cascades prieš Komisiją*, T-308/94, Rink. p. II-925, 230 punktą).

- 42 Be to, reikia pastebėti, jog ieškovė nepasitraukė iš kartelio, kad praneštų apie jį Komisijai ar grįžtų prie sąžiningos konkurencijos ir nepriklausomo elgesio nagrinėjamoje rinkoje. Priešingai, iš 1995 m. kovo 30 d. rašto aišku, kad ieškovė bandė pasinaudoti savo tariamu pasitraukimu, kad labiau panaudotų kartelį savo naudai. Pagal šį raštą ji manė, kad kiti dalyviai bendradarbiavo kartelio viduje ir pasidalijo klientus ir rinkas jos nenaudai. Nepaisant ieškovės pateikto prašymo šiuo klausimu, 1995 m. kovo 27 d. kartelio susitikime kiti dalyviai nenumatė jos rinkos dalies padidinimo. Šis faktas yra paminėtas šiame rašte kaip priežastis pasitraukti iš kartelio. Šiame rašte taip pat nustatyta, kad ieškovė aiškiai siekė vėliau vėl prisijungti prie kartelio. Kadangi ieškovė iš kartelio nepasitraukė galutinai ir vėl dalyvavo kartelyje praėjus vos keliems mėnesiams po savo tariamo pasitraukimo iš jo, Pirmosios instancijos teismas mano, kad ji panaudojo savo pasitraukimą tam, kad pabandytų gauti geriausias sąlygas kartelyje, o tai yra dar vienas dalyvio, pasinaudojančio karteliu savo paties naudai, pavyzdys (žr. šiuo klausimu 41 punkte minėtą teismo praktiką).

- 43 Tai, kad ieškovė nedalyvavo vieninteliame 1995 m. birželio 12 d. susitikime, negali sušvelninti jos dalyvavimo kartelyje, kuris truko daugiau nei ketverius metus. Reikia pridurti, kad nagrinėjamu laikotarpiu ieškovė susisiekė su kitomis atitinkamomis įmonėmis, kaip išaiškėja iš to, kad 1995 m. birželio 12 d. Heathrow oro uoste ji dalyvavo susitikime su *Heubach*, t. y. tą pačią dieną ir toje pačioje vietoje, kur vyko kartelio susitikimas.
- 44 Iš to išplaukia, kad pirmoji ieškinio pagrindo dalis yra atmestina kaip nepagrįsta.

Dėl antrosios dalies, susijusios su klaidingu faktų ir įrodymų dėl ieškovės ir jos vaidmens kartelyje vertinimu

- 45 Pirmo ieškinio pagrindo antroje dalyje išdėstyti penki kaltinimai, kuriuose ieškovė tvirtina, kad Komisija padarė vertinimo klaidas dėl:

— jos situacijos pasikeitimo nuo tyrimų pradžios,

— jos įtakos nagrinėjamoje rinkoje,

- jos dalyvavimo kartelyje prieš 1994 m. ir to fakto, kad ji nebuvo pažeidimo kurstytoja,

- to fakto, kad ji nebuvo visateisė kartelio narė,

- to fakto, kad ji nedelsdama užbaigė pažeidimą.

Dėl pirmo kaltinimo, susijusio su ieškovės situacijos pasikeitimu nuo tyrimų pradžios

— Šalių argumentai

⁴⁶ Ieškovė tvirtina, kad Komisija tinkamai neatsižvelgė į jos finansinės būklės pablogėjimą, nors ieškovė ir paminėjo šį faktą susirašinėjimuose su ja prieš ginčijamo sprendimo priėmimą. Taip pat turėtų būti atsižvelgta į naujesnius pasikeitimus.

⁴⁷ Pirmiausia ieškovė nurodo, jog ginčijamame sprendime Komisija neteisingai konstatuoja, kad joje „šiuo metu dirba apie 30 darbuotojų“ (28 konstatuojamoji dalis). Ji tvirtina nurodžiusi Komisijai, kad turėjo tik 25 darbuotojus.

- 48 Antra, ieškovė nurodo savo kritišką finansinę padėtį. Jos apyvarta sumažėjo nuo 68,7 milijono Norvegijos kronų (NOK) 1997 m. iki 57,2 milijono NOK (t. y. apie 6,92 milijono eurų) 2001 metais. Jos veikla yra nelabai pelninga, kaip įrodo 317 589 eurų ir 310 659 eurų praradimas, kurį ji patyrė atitinkamai 2000 m. ir 2001 metais. Ieškovė priduria, kad 1997 m. ji paskelbė 1 148 837 NOK ikimokestinių pajamų, o 2000 m. ir 2001 m. šios pajamos atitinkamai buvo 3 413 554 NOK ir 3 496 000 NOK. Be to, jos nuosavos lėšos gerokai sumažėjo iš esmės dėl didelių praradimų, užregistruotų 2000 m. ir 2001 metais. 2001 m. jos nuosavos lėšos siekė tik 466 095 NOK (t. y. apie 58 300 eurų). Jos sudaro 15 % Komisijos jai paskirtos baudos.
- 49 Ieškovė primena negalėjusi gauti banko garantijos baudos sumokėjimui užtikrinti, ir dėl to Pirmosios instancijos teismui ji pateikė prašymą taikyti laikinąsias apsaugos priemones sustabdant šį mokėjimą. Ji priduria, kad neseniai ji negalėjo sumokėti visų šių skolų.
- 50 Komisija mano, kad vertinant ginčijamo sprendimo teisėtumą pirmas kaltinimas yra netinkamas.

— Pirmosios instancijos teismo vertinimas

- 51 Pirmosios instancijos teismas mano, kad šis kaltinimas iš esmės nėra pagrįstas klaidingu faktų ir įrodymų vertinimu. Iš tikrųjų ginčijamame sprendime Komisija konstatavo, kad *Union Pigments* „(tuo metu) (dirbo) apie 30 darbuotojų“

(28 konstatuojamoji dalis), nors pastaroji ją informavo turėjusi tik 25 darbuotojus. Vis dėlto tai negali turėti įtakos ginčijamo sprendimo teisėtumui. Be to, reikia pažymėti, kad ieškovė labiausiai remiasi kritiška finansine būkle ir kad ji nesiekia įrodyti faktinių klaidų ginčijamame sprendime šiuo atžvilgiu. Konkrečiai kalbant, jos argumentai dėl ekonominės būklės pasikeitimo po ginčijamo sprendimo priėmimo nėra tinkami faktinių klaidų, kurios buvo pačiame sprendime, vertinimui.

- 52 Iš tikrųjų pirmo kaltinimo antrojoje dalyje pateikti argumentai yra tinkami tik dėl faktų, į kuriuos galima atsižvelgti dėl antro ieškinio pagrindo, pagrįsto neįmanomumu sumokėti baudą, paskutinės dalies (žr. šio sprendimo 172–181 punktus).

Dėl antro kaltinimo, susijusio su ieškovės įtaka nagrinėjamai rinkai

— Šalių argumentai

- 53 Ieškovė kaltina Komisiją tinkamai neatsižvelgus į tai, kad ji turėjo tik nedidelę įtaką rinkoje ir kad jos galimybės veikti buvo ribotos dėl jos ryšių su tiekėjais ir klientais. Visų pirma dėl jos platintojų tinklo ji tvirtina pagal bendros gamybos sutartį daugelį metų visą savo cinko fosfato produkciją kontinentinėje Europoje parduodavusi *BASF*. Ji pabrėžia gaminusi cinko fosfatą, kurį įpakuodavo maišuose ar paketuose su *BASF* prekių ženklu ir kuris paskui būdavo parduodamas kaip *BASF* produktas. Dėl savo priklausomybės *BASF* atžvilgiu bei didelio dydžio ir pajėgumo skirtumo tarp šios bendrovės ir jos pačios ieškovė praktiškai neturėjo jokios įtakos tiekimo *BASF* kainai. Nepaisant to, kad 1997 m. pasibaigė sutartis su *BASF*, ji liko svarbi klientė. Be to, ieškovė pastebi, kad jos išskirtinė įvairių produktų, įskaitant cinko fosfatą, platintoja britų rinkoje *Wengain Ltd* (toliau – *Wengain*) importavo ir pardavinėjo

kitus produktus iš įvairių įmonių, nes dažų pramonei ji galėjo pateikti visą produktų gamą. *Wengain* pirko produktus iš ieškovės už kainą, kuri buvo paremta nemokamu pristatymu, ir perpardavinėjo Jungtinėje Karalystėje tokia kaina, kurią pati nustatė. Dėl svarbių klientų ir daugiau nei 10 tonų pristatymo ieškovė turėjo teisę dalyvauti derybose ir pristatyti prekes tiesiogiai. Atsižvelgiant į savo platintojų tinklą ieškovė turėjo ribotą galimybę veikti dėl kiekio ir turėjo nedaug galimybių daryti įtaką pardavimui ir kainoms. Priešingai yra tik tiesioginių ieškovės klientų atžvilgiu.

54 Antra, ieškovė tvirtina, kad Komisija nepakankamai atsižvelgė į tai, kad ji priklausė nuo savo konkurentų, kurie taip pat buvo jos klientai. Ieškovė tiekė cinko chromatą *Heubach* ir *SNCZ*. Pastaroji buvo jos svarbiausia ši produktą perkanti klientė. Kai kurie ieškovės klientai ir konkurentai norėjo, kad cinko fosfato kaina būtų didesnė tam, kad modifikuoto cinko fosfato kaina būtų konkurencingesnė. Nenorėdama sugadinti santykių, kuriuos ji palaikė su savo konkurentais, kurie taip pat buvo jos klientai, ieškovė tvirtina patyrusi iš jų didelį spaudimą prisijungti prie kartelio. Ji patikslina, kad, priešingai nei tvirtina Komisija, ji neteigia prieštaravusi dalyvavimui padarant pažeidimą, bet patyrusi savo konkurentų spaudimą ir tuo metu negalėjusi rasti kitos išeities.

55 Komisija ginčija, kad ieškovė turėjo tik labai ribotą galimybę daryti įtaką kainoms klientų atžvilgiu ir kad ginčijamame sprendime nebuvo tinkamai atsižvelgta į tai, kad ieškovė priklausė nuo savo konkurentų, kurie taip pat buvo jos klientai.

- 56 Atsakydama į ieškovės tvirtinimą, pagal kurį ji neturėjo jokios įtakos ar nedidelę įtaką Jungtinėje Karalystėje ir Vokietijoje parduodamam kiekiui, Komisija nurodo, kad net jei tas faktas yra teisingas, jis neturi jokios reikšmės, nes rinkos dalys buvo apskaičiuotos EEE lygiu.
- 57 Komisija taip pat pastebi, kad ieškinio 23–25 prieduose esantys skaičiai, susiję su fosfato pardavimu, neatitinka tų, kurie jai buvo pateikti 1999 m. kovo 17 d. laiške. Ji pabrėžia, kad ieškovė nepaiškina šių neatitikimų.

— Pirmosios instancijos teismo vertinimas

- 58 Visų pirma dėl argumento, pagal kurį Komisija padarė vertinimo klaidą dėl ieškovės įtakos savo „platintojams“, reikia pažymėti, kad šiame procese ieškovė nepateikė įrodymų, jog Komisija padarė tokią klaidą.
- 59 Iš tikrųjų priešingai tvirtinimui, pagal kurį ji parduodavo visą savo cinko fosfatą kontinentinėje Europoje pagal bendros gamybos sutartį su *BASF*, iš ieškinio priedų išplaukia, kad ieškovė tiekė cinko fosfatą kitoms kontinentinės Europos įmonėms. Be to, bendros gamybos sutartis tarp ieškovės ir *BASF* baigėsi 1997 m. balandžio mėn. Galiausiai ieškovė pradėjo palaikyti ryšius su buvusiais *BASF* klientais (*Union Pigments* pareiškimo 77 punktą). Net jei 1997 m. balandžio mėn. *BASF* turėjo didelę įtaką ieškovei, ši įtaka negalėjo būti tokia didelė per paskutiniuosius susitarimo (dėl kartelio) metus.

- 60 Dėl ieškovės platintojos *Wengain* Jungtinėje Karalystėje reikia priminti, kad ieškovė dalyvavo kartelyje, kad užbaigtų didelį kainų karą Jungtinėje Karalystėje. Ji pati pripažino, pirma, kad ji galėjo surengti kontrataką Jungtinėje Karalystėje šio kainų karo metu (*Union Pigments* pareiškimo 45 punktas) ir, antra, kad vienas iš kartelio privalumų buvo kainų karo, kuriame ji dalyvavo, pabaiga (*Union Pigments* pareiškimo 49 punktas ir 1995 m. kovo 30 d. raštas). Šie faktai įrodo, kad dėl kainų ieškovė galėjo daryti įtaką *Wengain* veiksmams Didžiosios Britanijos rinkoje.
- 61 Bet kuriuo atveju aišku, kad ieškovės rinkos dalis buvo labai panaši į tą, kurią jai suteikė kartelis. Iš to matyti, kad ji turėjo pakankamai įtakos savo platintojams, kad sudarytų susitarimą dėl kvotų. Be to, savo pareiškime ieškovė pripažino, kad metai iš metų kartelio rezultatas buvo visiškai kainų „vientisumas“, išskyrus Šiaurės šalis (*Union Pigments* pareiškimo 73 punktas). Iš to aišku, kad Komisija turėjo teisę nustatyti, jog ieškovė turėjo pakankamai įtakos platintojams, kad užtikrintų susitarimo dėl kainų vykdymą.
- 62 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad pirmas argumentas, pateiktas grindžiant antrąjį kaltinimą, turi būti atmestas.
- 63 Antra, dėl argumento, pagrįsto tariama ieškovės priklausomybe nuo savo klientų ir konkurentų (žr. 54 punktą), net darant prielaidą, kad ieškovė patyrė spaudimą, ji negali remtis šia aplinkybe, nes, užuot dalyvavusi nagrinėjamoje veikloje, ji galėjo pranešti apie jai daromą spaudimą kompetentingoms institucijoms ir pateikti Komisijai skundą pagal Reglamento Nr. 17 3 straipsnį (žr. šiuo klausimu 2002 m. kovo 20 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *KE KELIT prieš Komisiją*, T-17/99, Rink. p. II-1647, 50 punktą ir minėtą teismų praktiką). Be to, 1995 m.

tariamai pasitraukusi iš kartelio, ieškovė grįžo į jį, kaip ji pati teigia, siekdama gauti informacijos apie rinką (*Union Pigments* pareiškimo 67 punktą), o ne dėl spaudimo. Reikia pridurti, kad ieškovės argumentas, pagal kurį ji buvo priversta dalyvauti padarant pažeidimą, nesuderinamas su jos tariamu pasitraukimu.

64 Iš viso to, kas išdėstyta, matyti, kad šis kaltinimas turi būti atmestas.

Dėl trečio kaltinimo, susijusio su tuo faktu, kad ieškovė nebuvo pažeidimo kurstytoja

— Šalių argumentai

65 Ieškovė mano, kad Komisija padarė fakto klaidą dėl jos kontaktų su kartelio nariais prieš 1994 m. kovo mėnesį. Ji pabrėžia, kad, Komisijos manymu, kartelis nagrinėjamame sektoriuje buvo sudarytas 1994 m. kovo mėn. (ginčijamo sprendimo 81 punktą). Tačiau kartelis buvo sudarytas prieš šią datą ir prieš ją pakviečiant prisijungti prie jo. Ieškovė mano, kad „kiti konkurentai“ jau buvo sutarę dėl rinkų pasidalijimo formos ir kad trys jos pagrindiniai konkurentai *SNCZ*, *Britannia* ir *Heubach* nuo tada turėjo tą pačią rinkos dalį, t. y. 24 %. Ieškovė nurodo, kad ji įtarė apie „kartelio kartelyje“, t. y. „ribotos grupės“, kuri veikė prieš ją pakviečiant į 1994 m. kovo 24 d. susitikimą, buvimą. Tokios „ribotos grupės“ buvimą patvirtina Komisijos tvirtinimai, pagal kuriuos *Trident* pareiškė, kad 1989–1994 m. buvo nuolatinių kontaktų tarp *Pasminco Europe-ISC Alloys* (*Trident* pirmtakė) ir jos konkurentų, o atsakingas už pardavimą asmuo nuolat palaikė kontaktus su konkurentais per tiesioginę telefono liniją (ginčijamo sprendimo 76 konstatuojamoji dalis). Ieškovės teigimu, ji niekada neturėjo kontaktų su šiuo atsakingu asmeniu dėl rinkos būklės ir kainų lygio. Tas faktas, kad kitos atitinkamos įmonės sudarė kartelį, prieš pakviesdamos ieškovę prie jo prisijungti, bent iš dalies paaiškina, kad ji nebuvo uždaros grupės, kurią sudarė nariai–steigėjai, dalis.

66 Ieškovė priduria, jog kartelio egzistavimą prieš 1994 m. kovo 24 d. susitikimą patvirtina Komisijos konstatavimas, pagal kurį susitikimas vyko 1993 m. spalio mėn., o jo tikslas buvo „užbaigti kainų karą ir sugrąžinti tvarką rinkoje“ (ginčijamo sprendimo 315 konstatuojamoji dalis). Ieškovė tvirtina nedalyvavusi šiame susitikime. Nors ieškovė tiek atsakyme į pranešimą apie kaltinimus, tiek žodžiu paaiškino nedalyvavusi šiame susitikime, Komisija neišreiškė savo nuomonės šiuo klausimu, o ginčijamame sprendime tiesiog konstatavo, kad ieškovė ginčijo savo dalyvavimą nagrinėjamame susitikime (ginčijamo sprendimo 86 konstatuojamoji dalis). Tai, kad Komisija nesistengė patikrinti faktų dėl šio susitikimo, padarė žalą ieškovei. Atsakydama į Komisijos argumentą, pagal kurį savo 1998 m. rugsėjo 2 d. pareiškimuose ji pati paminėjo 1994 m. kovo 24 d. susitikimą kaip „pirmą klubo susitikimą“, ieškovė tvirtina, kad ji akivaizdžiai turėjo omenyje „pirmą susitikimą, kuriame ji dalyvavo“.

67 Paskui ieškovė primena, jog ginčijamame sprendime Komisija daro išvadą, kad ji negalėjo nustatyti išskirtinio organizatoriaus ir kad kartelis yra „bendra daugelio konkurentų cinko fosfato sektoriuje iniciatyva“ (ginčijamo sprendimo 319 konstatuojamoji dalis). Ji kaltina Komisiją neatsižvelgus į tai, kad kiti kartelio dalyviai ėmėsi iniciatyvos sudaryti kartelį ir kad jie jau buvo surengę pirmą susitikimą, prieš pakviesdami ieškovę prie jo prisijungti. Kadangi ji nedalyvavo 1993 m. susitikime, t. y. renginyje, kuriame buvo sukurtas kartelis, neteisinga kartelio sukūrimo atžvilgiu traktuoti ieškovę lygiai taip pat, kaip ir kitus dalyvius. Jeigu pasitvirtintų, kad pirmas penkių gamintojų susitikimas vyko vėliausiai 1994 m. kovo 24 d., Komisija būtų pakenkusi ieškovei neatsižvelgdama į tai, kad daugiašaliai keturių kitų gamintojų susitikimai vyko prieš 1994 metus. Ieškovės manymu, bent jau jos atžvilgiu *Heubach* elgėsi kaip kartelio organizatorius. Ji priduria, kad kartelio nebūtinai reikalavo vienas iš jos dalyvių, kad Komisija galėtų nustatyti organizatorių.

68 Dėl Komisijos atsisakymo skirtingai vertinti ieškovę dėl to, kad kiti dalyviai sukūrė kartelį prieš ją pakviesdami jame dalyvauti, ieškovė tvirtina, kad įvykiai prieš ir po atitinkamo laikotarpio negali būti laikomi visiškai neturintys reikšmės. Komisijos pasirinkimas atsižvelgti į tam tikrus duomenis turi įtakos ieškovės dalyvavimo sunkumo vertinimui jos nenaudai. Net jei Komisija turėtų apriboti savo tyrimus ir ginčijamą sprendimą tam tikru laikotarpiu, kuris turėtų mažai įtakos baudos dydžiui kitų atžvilgiu, ieškovė neturėtų nuo to kentėti vertinant ją vienodai, nes nesant minėto apribojimo ieškovė greičiausiai būtų buvusi vertinama skirtingai.

69 Komisija atkerta niekada netvirtinusi, nei kad ieškovė buvo šio kartelio kurstytoja, nei kad ji dalyvavo 1993 m. spalio susitikime. Ji tik tvirtino, kad nuo 1994 m. egzistavo pažeidimas. Nors ir yra įmanoma, kad kartelis egzistavo prieš šią datą, aišku, kad tai nepatenka į ginčijamą sprendimą, taigi nenaudinga tęsti ginčus šiuo klausimu. Komisija pastebi, kad 1998 m. rugsėjo 2 d. pareiškimuose ieškovė remiasi 1994 m. kovo 24 d. susitikimu tarsi „pirmu „klubo“ susitikimu“. Ji perkelia šio klausimo nagrinėjimą į antrąją dalį, susijusią su galimomis lengvinančiomis aplinkybėmis.

70 Bet kuriuo atveju ieškovė negaus jokios naudos iš tvirtinimo, pagal kurį kiti ginčijamo sprendimo adresatai buvo „organizatoriai“ ar pagal kurį jie susitarė dėl kitų rinkų, ar šis susitarimas įvyko seniau.

— Pirmosios instancijos teismo vertinimas

- 71 Pirmiausia, nors bylos medžiagoje yra tam tikrų duomenų, pagal kuriuos cinko fosfato gamintojai palaikė antikoncepcinius ryšius dar prieš 1994 m. kovo 24 d. (žr., pavyzdžiui, ginčijamo sprendimo 76–80, 82–86 ir 225 konstatuojamąsias dalis), Pirmosios instancijos teismas mano, kad Komisija galėjo logiškai padaryti išvadą, jog pažeidimas prasidėjo tik tą dieną surengtu susitikimu. Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad ieškovė ginčijo dalyvavimą 1993 m. spalio mėn. susitikime (ginčijamo sprendimo 86 konstatuojamoji dalis), todėl Komisija turėjo teisę daryti išvadą, kad pirmas susitikimas, kuriame dalyvavo visos atitinkamos įmonės, buvo 1994 m. kovo 24 d. susitikimas. Be to, pastarasis susitikimas buvo pirmasis iš nuolat rengiamų kartelio susitikimų. Reikia pridurti, kad pirmieji 1994 m. kovo 24 d. ir gegužės 3 d. kartelio susitikimai sutampa su 1994 m. gegužės 26 d. CEFIC laišku, pranešančiu cinko fosfato statistikos grupės sukūrimą (ginčijamo sprendimo 66, 109 ir 112 konstatuojamosios dalys).
- 72 Bet kuriuo atveju, net jei pažeidimas prasidėjo anksčiau, tai nieko nekeičia ieškovės atžvilgiu, nes padarant pažeidimą ji dalyvavo tik nuo 1994 m. kovo 24 dienos. Todėl ieškovės argumentas, pagal kurį kartelis prasidėjo 1993 m. spalio mėn., nėra tinkamas grindžiant prašymą panaikinti ginčijamą sprendimą.
- 73 Ieškovė nurodo, kad Komisija turėjo konstatuoti, jog kiti kartelio dalyviai, būtent – *Heubach*, ėmėsi iniciatyvos sudaryti kartelį ir kad Komisija nepripažino išskirtinio ieškovės vaidmens. Nors pagal gaires „pažeidimo organizatoriaus arba kurstytojo vaidmuo“ gali būti sunkinanti aplinkybė, kuri pateisina pagrindinės baudos padidinimą (2 punkto trečia įtrauka), šioje byloje Komisija padarė išvadą, kad

„kartelis buvo bendra daugelio konkurentų cinko fosfato sektoriuje iniciatyva ir kad dėl to yra neįmanoma išskirti vieno organizatoriaus“ (ginčijamo sprendimo 319 konstatuojamoji dalis). Todėl, priešingai nei tvirtina ieškovė, Komisija nepadidino baudų dėl šios priežasties. Iš to išplaukia, kad ieškovės nepaveikė minėtos Komisijos išvados. Be to, šios išvados pagrindimas negali būti užginčytas, nes iš bylos medžiagos neišplaukia, kad kuri nors įmonė ėmėsi iniciatyvos sudaryti kartelį (žr., pavyzdžiui, ginčijamo sprendimo 314–318 konstatuojamąsias dalis).

74 Iš to aišku, kad trečias kaltinimas yra nepagrįstas.

Dėl ketvirto kaltinimo, pagrįsto tuo, kad ieškovė nebuvo visateisė kartelio narė

— Šalių argumentai

75 Ieškovė tvirtina, jog Komisija padarė klaidą, neatsižvelgdama į tą faktą, kad ji nebuvo visateisė kartelio narė ir kad kiti kartelio nariai jos tokia nelaike. Šiuo požiūriu ji nurodo keletą faktų. Pirma, ji nedalyvavo pirmame susitikime, vykusiam 1993 m. spalio mėnesį. Antra, bendrąją prasme kartelyje ji bendradarbiavo tik labai ribotai. Ji remiasi Komisijos pripažintu faktu, kad CEFIC 1994 m. birželio mėn. jai turėjo priminti apie informacijos pateikimą (ginčijamo sprendimo 109 konstatuojamoji dalis). Trečia, Komisijos tvirtinimai dėl raštų, susijusių su 1995 m. kovo 27 d. susitikimu Londone, įrodo, kad ieškovė nebuvo laikoma nare. Ieškovė pabrėžia, kad vienas iš jos darbuotojų 1995 m. kovo 27 d. savo darbotvarkėje pažymėjo, kad ji numatė šiame susirinkime paprašyti būti traktuojama „visateise nare dėl klientų

pasidalijimo“ (ginčijamo sprendimo 122 konstatuojamoji dalis). Po šio susitikimo jos pardavimo direktorius 1995 m. kovo 30 d. rašte paminėjo, kad kiti dalyviai „nebuvo pasirengę numatyti (jos) rinkos dalies padidinimo“ (ginčijamo sprendimo 122 konstatuojamoji dalis). Komisija taip pat tvirtina, kad ieškovė manė, jog „kiti kartelio nariai ją apgaudinėjo“ (ginčijamo sprendimo 124 konstatuojamoji dalis).

- 76 Ketvirta, ieškovė nurodo, kad ji nedalyvavo *Teknos* pasidalijimo susitarime. Ji tvirtina, kaip tai pabrėžia Komisija (ginčijamo sprendimo 99 konstatuojamoji dalis), kad priežastis, dėl kurios vieną kartą kitos trys įmonės vienašališkai nusprendė, jog ji turėtų pristatyti konteinerį *Teknos*, buvo išvengti, kad ši įmonė įtartų apie susitarimo būvimą. Tačiau šis užsakymas buvo kitos veiklos Suomijoje nenaudai. 1995 m. kovo 30 d. raštas, ieškovės manymu, yra įrodymas, kad ji nedalyvavo *Teknos* pasidalijimo susitarime. Ieškovė kaltina Komisiją nepadarius jokios išvados dėl to, kad ji gavo užsakymą iš *Teknos* po to, kai 1995 m. balandžio mėn. pasitraukė iš klubo (ginčijamo sprendimo 131 konstatuojamoji dalis). Taigi vienintelė galima teisinga išvada būtų ta, kad ieškovė nedalyvavo šiame susitarime, o tai yra papildomas įrodymas, kad ji nebuvo visateisė kartelio narė. Dėl Komisijos tvirtinimo, pagal kurį ji „pati pripažįsta“, kad *Teknos* jai buvo paskirta šešių mėnesių laikotarpiui, ieškovė kartoja, kad šis klientas jai buvo paskirtas tik vieną kartą ir ne šešiams mėnesiams.

- 77 Ieškovė atmeta Komisijos tvirtinimą, pagal kurį įrodymai patvirtina, kad ieškovės vaidmuo kartelyje nebuvo pasyvus. Ji mano, kad dėl šių įrodymų, net jei jie atspindi galbūt kiek naivų elgesį klubo veiklos atžvilgiu, negalima daryti išvados dėl aktyvaus ar pasyvaus vaidmens. Dokumentų, pavyzdžiui, tokių kuriuos Komisija surinko ieškovės patalpose, kaupimas nėra nesuderinamas su pasyviu vaidmeniu. Iš tikrųjų jos vaidmuo būtų buvęs aktyvesnis, jei ji būtų paslėpusi arba sunaikinusi šiuos dokumentus. Ieškovė priduria, jog tas faktas, kad ji eilės tvarka kartais užsakydavo

susirinkimų sales, tik pabrėžia pasyvų jos dalyvavimo pobūdį. Dėl Komisijos bandymų sukelti įspūdį, kad nepranešė apie 1995 m. sausio 9 d. susitikimą, ieškovė tvirtina nelaikiusi šio susitikimo, kurio tikslas buvo pagerinti ryšius su kitomis bendrovėmis, „klubo susitikimu“. Tai neturėtų atsispindėti vertinant jos elgesį.

78 Komisijos pateiktas ieškovės atstovų kartelio susitikimuose aprašymas yra klaidingas ir sukelia neteisingą įspūdį, neva jie buvo tokio pat aukšto lygio kaip kitų susijusių įmonių atstovai. Komisija konstatavo, kad kitoms įmonėms atstovavo aukštesnio lygmens valdybos nariai, t. y. paskirtieji administratoriai, generaliniai direktoriai ar prezidentai, o ieškovei atstovavo „administratorius ir tarptautinio pardavimo direktorius“ (ginčijamo sprendimo 71 konstatuojamoji dalis). Jei R. buvo vadinamas „administratoriumi“, tai bet kuriuo atveju nėra teisinis statusas ir nieko nepasako apie šio asmens poziciją, galias ar atsakomybę, kurios panašesnės į pardavimo direktoriaus B. Kitos įmonės pasirinko aukščiausio lygmens atstovus iš savo valdybų. Pažeidimo pradžioje W. buvo ieškovės paskirtas administratorius.

79 Komisija ginčija ieškovės argumentus. Ji pabrėžia, kad pastaroji neprieštaravo dėl dalyvavimo kartelyje, ir tvirtina, kad iš ginčijamo sprendimo pateiktų faktų, kuriuos patvirtina daugelis ieškovės patalpose surinktų tiesioginių įrodymų, aišku, kad jos vaidmuo negali būti vertinamas kaip „pasyvus“. Priešingai, faktai nustato, kad ji įgyvendino kartelio sudarytus susitarimus.

80 Komisija tvirtina, kad ieškovė pasinaudojo klientų pasidalijimu. Savo atsiliepime ji ieškinį ji tvirtina, kad 1997 m. *Teknos* šešioms mėnesiams buvo paskirta ieškovei,

o tai pripažįsta ir pati ieškovė. Triplike Komisija pripažįsta, kad ji „per apsirikimą nurodė kitą klientų padalijimą“, tačiau primena, kad ieškovė neginčijo to fakto, jog ginčijamame sprendime buvo padaryta išvada, kad *Teknos* buvo paskirta ieškovei.

— Pirmosios instancijos teismo vertinimas

- 81 Pirmosios instancijos teismas mano, kad Komisija turėjo teisę padaryti išvadą, jog ieškovė dalyvavo kartelyje kaip visateisė narė. Iš tikrųjų, kaip bus įrodyta vėliau, ieškovė dalyvavo visuose esmingiausiuose pažeidimo aspektuose.
- 82 Pirma, aišku, kad ieškovė nuolat dalyvavo kartelio susitikimuose. Komisija teisingai konstatavo, kad ji dalyvavo penkiolikoje iš šešiolikos išaiškintų kartelio daugiašalių susitikimų (ginčijamo sprendimo 102, 107, 112, 116, 120, 132, 133, 137, 151, 157, 168 ir 181 konstatuojamosios dalys). Be to, ieškovė net pati organizavo kai kuriuos susitikimus (ginčijamo sprendimo 120, 136 ir 160 konstatuojamosios dalys). Jos tvirtinimas, pagal kurį ji nedalyvavo 1993 m. susitikime, yra nereikalingas, nes Komisija padarė išvadą, kad kartelis prasidėjo tik 1994 m. kovo 24 dieną.
- 83 Ieškovės argumentas, pagal kurį jai neatstovavo tokio aukšto lygio asmenys kaip kitų atitinkamų įmonių atstovai, neįrodo, kad ji nebuvo visateisė kartelio narė. Priešingai tam, ką leidžia suprasti ieškovė, Komisija nepaskelbė, kad kitoms įmonėms atstovavo

aukštesnio lygmens valdybos nariai. Ji tik nustatė įprastinius įmonių atstovus kartelio susitikimuose. Be to, ieškovės atstovavimo lygmuo, net jei kalbama tik apie pardavimo direktorių, yra pakankamai aukštas, kad būtų galima įrodyti ieškovės visateisį dalyvavimą šiuose susitikimuose.

84 Antra, ieškovė neginčija kaip visateisė narė dalyvavusi susitarime dėl kvotų (*Union Pigments* pareiškimo 51–53 punktai). Be to, 1995 m. kovo 30 d. raštas įrodo, kad ji pati paprašė padidinti jos rinkos dalį (ginčijamo sprendimo 122 konstatuojamoji dalis). Susitarime numatyta, kad ieškovė nusiuntė informaciją apie pardavimo apimtį CEFIC, o paskui savo įpėdiniui *Verband des Mineralfarbenindustrie eV* (*Union Pigments* pareiškimo 51–53 punktai, ginčijamo sprendimo 109, 110, 130, 134, 144, 153 ir 184 konstatuojamosios dalys). Savo ruožtu ieškovė gavo informacijos apie pardavimą, kurį atliko kiti kartelio nariai, o tai padarė įtaką jos elgesiui kartelyje ir rinkoje (žr. šiuo klausimu 2003 m. liepos 9 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Cheil Jedang prieš Komisiją*, T-220/00, Rink. p. II-2473, 207 punktą). To, kad CEFIC turėjo nusiųsti priminimą ieškovei tam, kad ji pateiktų informaciją (ginčijamo sprendimo 109 konstatuojamoji dalis), nepakanka, kad būtų įrodyta, jog ieškovė kartelyje bendradarbiavo tik labai neryžtingai.

85 Trečia, pareiškimе ieškovė neginčija dalyvavusi tikslinių kainų nustatyme (žr. *Union Pigments* pareiškimo 49, 60 ir 73 punktus). 1995 m. kovo 30 d. rašte ji netgi pripažino dėl kartelio pasiekusi aukštesnes kainas (ginčijamo sprendimo 125 konstatuojamoji dalis, žr. taip pat *Union Pigments* pareiškimo 49 ir 73 punktus).

86 Ketvirta, Komisija galėjo padaryti išvadą, kad ieškovė dalyvavo klientų paskirstyme. Ieškovė ginčija tik savo dalyvavimą *Teknos* paskirstymo susitarime, bet ne dalyvavimą kituose ginčijamame sprendime nurodytuose paskirstymuose. Įmanoma,

kad buvo *Teknos* pasidalijimas prieš 1995 m. kovo mėn., ieškovei nedalyvaujant (ginčijamo sprendimo 122–124 konstatuojamosios dalys). Tačiau ieškovė pripažino pristačiusi konteinerį *Teknos* (*Union Pigments* pareiškimo 69 punktą). Jos paaiškinimas, pagal kurį šis pristatymas buvo padarytas tam, kad *Teknos* neįtartų apie susitarimo buvimą, negali būti priimtas. Be to, *Trident* manymu, kainos *Teknos* buvo susitarimo dalyku ir buvo sutarta, kad joks kitas gamintojas išskyrus tą, kurio buvo „eilė“, negalėjo pasiūlyti mažesnės nei sutarta kaina (ginčijamo sprendimo 96 konstatuojamoji dalis). Pagal ieškovės raštą dėl 1997 m. vasario 4 d. susitikimo pastaroji sutiko nustatyti didesnes kainas už *SNCZ*, nes *Teknos* šešių mėnesių laikotarpiui buvo paskirta šiai įmonei (ginčijamo sprendimo 138 ir 139 konstatuojamosios dalys). Tai taip pat įrodo ieškovės dalyvavimą *Teknos* pasidalijimo susitarime. Be to, pastaroji bendrovė buvo viena iš pagrindinių ieškovės klientų (ginčijamo sprendimo 97 ir 270 konstatuojamosios dalys) ir, *Trident* teigimu, ieškovė buvo pasirengusi pradėti kainų karą, kad ją išlaikytų (ginčijamo sprendimo 97 konstatuojamoji dalis). Pirmosios instancijos teismas mano, kad nėra įrodyta, jog ieškovė nedalyvavo šio kliento pasidalijime, bent jau po to, kai sužinojo apie tokį pasidalijimą.

87 Bet kuriuo atveju, net jei ieškovė nedalyvavo *Teknos* pasidalijimo susitarime, Komisija turėjo teisę nuspręsti, kad ji buvo atsakinga už klientų pasidalijimą. Šiuo klausimu reikia priminti, kad įmonė, padarant įvairialypį konkurencijos taisyklių pažeidimą dalyvavusi savo veiksmais, kurie atitinka susitarimo arba suderintų veiksmų, esančių antikonkurenciniais EB 81 straipsnio 1 dalies prasme, sąvokas ir kuriais siekiama prisidėti prie viso pažeidimo vykdymo, taip pat gali būti atsakinga už kitų įmonių veiksmus padarant tą patį pažeidimą per visą jos dalyvavimo padarant šį pažeidimą laikotarpį, kai nustatoma, kad atitinkama įmonė žinojo apie kitų įmonių neteisėtą veiklą ar sąmoningai galėjo ją numatyti ir ji buvo pasirengusi priimti su tuo susijusią riziką (39 punkte minėto sprendimo *Komisija prieš Anic Participazioni* 203 punktą ir 2002 m. kovo 20 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *LR AF 1998 prieš Komisiją*, T-23/99, Rink. p. II-1705, 158 punktą).

- 88 Galiausiai Komisija turėjo teisę nepadaryti išvados dėl ieškovės nurodyto „kartelio kartelyje“ buvimo (ginčijamo sprendimo 122–125 konstatuojamosios dalys). Ieškovė nepateikė pakankamai įrodymų dėl tokios ribotos grupės buvimo. Bet kuriuo atveju tai nedaro poveikio tam faktui, jog ieškovė pilnai dalyvavo padarant ginčijamame sprendime nustatytą pažeidimą.
- 89 Iš viso to, kas išdėstyta pirmiau, matyti, kad ketvirtas kaltinimas taip pat turi būti atmestas kaip nepagrįstas.

Dėl penkto kaltinimo, pagrįsto tuo, kad ieškovė nedelsdama nutraukė pažeidimą

— Šalių argumentai

- 90 Ieškovė tvirtina, kad Komisija tinkamai neatsižvelgė į tai, kad po kitose įmonėse atliktų tyrimų ji nedelsdama nutraukė pažeidimą. Ji nusprendė visiškai bendradarbiauti su Komisija per tyrimus ir buvo apsisprendusi toliau tą daryti. Po šių tyrimų ieškovė atšaukė Amsterdamo numatytą susitikimą, nepateikdama priežasčių, ir aiškiai nurodė *Heubach*, kad ji nebepateiks daugiau jokių statistinių duomenų. 1998 m. liepos 15 d. kartelio dalyviams ieškovė išsiuntė faksimilę, juos informuodama apie savo pasitraukimą iš kartelio. Ieškovė atsisakė priimti kvietimą prisijungti prie naujos asociacijos *European Manufacturers of Zinc Phosphates* (toliau – *EMZP*) ir informavo Komisiją apie jos įsteigimą. Iš tikrųjų ieškovės elgesys *EMZP* atžvilgiu rodo, kad ji iš karto ėmėsi priemonių, kurias Komisija nustatė vėliau pagal pranešimą apie kaltinimus. Toks elgesys pateisina skirtingą ieškovės vertinimą.

Tačiau Komisija tinkamai neatsižvelgė į šias aplinkybes. Konkrečiai kalbant, ieškovė ją kaltina *EMZP* atžvilgiu aiškiai neatskyrus jos ir kitų atitinkamų įmonių. Komisija sudaro neteisingą įspūdį apie ieškovės elgesį, tvirtindama, kad šiai asociacijai duomenis pateikė „kartelio nariai“ (ginčijamo sprendimo 254 konstatuojamoji dalis), aiškiai nepatikslingai, kad ieškovė jame nedalyvavo.

- 91 Komisija primena neprivalanti sumažinti baudos dėl to, kad ieškovė nutraukė pažeidimą Komisijai įsikišus (87 punkte minėto sprendimo *LR AF 1998 prieš Komisiją* 324 punktas) ir kad atsižvelgimas į lengvinančią aplinkybę šiuo atveju neturi jokios įtakos galutinei baudai.

— Pirmosios instancijos teismo vertinimas

- 92 Reikia pažymėti, kad gairių 3 punkto trečia įtrauka numato pagrindinės baudos sumažinimą esant „pažeidimo nutraukimui Komisijai įsikišus (ypač jai vykdančią kontrolę)“. Tačiau pagal bendrą taisyklę pažeidimo nutraukimo Komisija neprivalo traktuoti lengvinančia aplinkybe. Įmonės reakcija į pradėtą tyrimą dėl jos veiklos gali būti vertinama tik atsižvelgiant į ypatingą konkrečios bylos kontekstą (87 punkte minėto sprendimo *LR AF 1998 prieš Komisiją* 324 punktas).
- 93 Šioje byloje 1998 m. gegužės 13–14 d. Komisija atliko tyrimus įvairiose įmonėse, o 1995 m. gegužės 13–15 d. ELPA Priežiūros tarnyba atliko tyrimą įmonėje–ieškovėje. Ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje Komisija daro išvadą, kad kartelis truko nuo 1994 m. kovo 24 d. iki 1998 m. gegužės 13 dienos. Iš to išplaukia, kad jog buvo atsižvelgta į tai, kad įmonės nutraukė pažeidimą Komisijai įsikišus.

- 94 Bet kuriuo atveju ieškovė neįrodė nutraukusi dalyvavimą kartelyje po Komisijos įsikišimo. Iš tikrųjų kitus dalyvius apie savo pasitraukimą ji informavo tik 1998 m. liepos 15 d. (žr. 90 punktą).
- 95 Dėl ieškovės argumento, pagrįsto visišku bendradarbiavimu su Komisija po tyrimų, reikia pažymėti, kad ji susisieikė su Komisija tik 1998 m. liepos 17 d. (ginčijamo sprendimo 57 konstatuojamoji dalis). Be to, jai buvo pritaikytas maksimalus sumažinimas pagal pranešimo dėl bendradarbiavimo D skyrių, t. y. 50 %.
- 96 Dėl *EMZP* pakanka pažymėti, kad ši organizacija buvo įkurta 1998 m. liepos 31 d. ir kad ji nėra susijusi su nagrinėjamu pažeidimu (ginčijamo sprendimo 42 konstatuojamoji dalis). Todėl ieškovės neprisijungimas prieš šios asociacijos šiuo atveju neturi reikšmės.
- 97 Iš to išplaukia, kad penktas kaltinimas ir visas pirmas ieškinio pagrindas turi būti atmesti kaip nepagrįsti.

2. Dėl antro ieškinio pagrindo, pagrįsto klaidingu baudos apskaičiavimu bei bendrųjų principų pažeidimu

- 98 Ieškovė tvirtina, jog kadangi Komisija pagrindė ginčijamą sprendimą neteisingu faktų ir įrodymų vertinimu, šis sprendimas taip pat yra neteisėtas dėl pagrindinės baudos dydžio, taip pat pažeidžia Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį, sprendimų praktikoje pripažintus principus, gaires ir pranešimą dėl bendradarbiavimo. Šį

ieškinio pagrindą sudaro šešios dalys, susijusios su tokiais ginčijamo sprendimo aspektais:

- pažeidimo sunkumas ir nevienodas požiūris,
- pažeidimo trukmė,
- klaidingas sunkinančių aplinkybių taikymas ir neatsižvelgimas į lengvinančias aplinkybes,
- klaidingas pranešimo dėl bendradarbiavimo taikymas,
- vienodo požiūrio ir proporcingumo principų pažeidimas,
- nereikalingumas paskirti labiau atgrasančią baudą ir negalėjimas sumokėti šios baudos.

Dėl pirmosios dalies, susijusios su pažeidimo sunkumu ir nevienodu požiūriu

Šalių argumentai

- ⁹⁹ Ieškovės manymu, Komisija negalėjo kvalifikuoti pažeidimo „labai sunkiu“ (ginčijamo sprendimo 300 konstatuojamoji dalis). Ji mano, kad jei Komisija būtų tinkamai atsižvelgusi į bylos aplinkybes, konkrečiai kalbant, į tai, kad ji nebuvo tarp kartelio kurstytojų, nei ribotoje grupėje, į tai, kad ji nebuvo visateisė kartelio narė,

kad ji penkiems–šešiams mėnesiams iš jo pasitraukė, kad jos pasitraukimas turėjo neigiamą poveikį karteliui ir kad jos vaidmuo buvo tik pasyvus, o kartelio vedlio vaidmenį atliko kiti dalyviai, šis pažeidimas turėtų būti vertinamas kaip „mažiau sunkus“ ir kad ieškovė turėtų būti vertinama skirtingai. Be to, realus pažeidimo, kuriuo ji kaltinama, poveikis buvo nereikšmingas, nes didžiąją dalį jos gaminių įsigijo *BASF* arba pardavė jos platintojo tarpininkas. Iš tikrųjų jos taikomos kainos nuolat buvo žemesnės už „rekomenduojamą lygį“.

- 100 Paskui ieškovė tvirtina, kad taikydama nevienodą požiūrį Komisija neatsižvelgė į santykinę atitinkamų įmonių svarbą. Atsižvelgiant į santykinai didelį šių įmonių dydžio, kurį atspindi apyvarta ir darbuotojų skaičius, skirtumą ir į faktinį ieškovės pajėgumą padaryti žalą, pagrindinė bauda pastarajai turi būti žymiai mažesnė nei kitoms įmonėms. Be to, Komisija turėjo atsižvelgti į bendradarbiavimą tarp kitų dalyvių, būtent *Heubach*, *SNCZ* bei *Trident* ir mažos įmonės, kaip antai ieškovė. Ji pabrėžia, kad jos įtaka skyrėsi nuo kitų atitinkamų įmonių daromos įtakos ir buvo gerokai mažesnė už rinkos dalį, kuria Komisija remiasi apskaičiuodama baudą (žr. šiuo klausimu šio sprendimo 53 punktą).
- 101 Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, ieškovė tvirtina, kad jos atžvilgiu Komisija nustatė per didelę pagrindinę baudą.
- 102 Komisijos manymu, ieškovė painioja pažeidimo sunkumą su savo pačios dalyvavimo padarant pažeidimą sunkumu. Dėl su nevienodu požiūriu susijusių tvirtinimų ji

primena suskirsčiusi įmonės į dvi kategorijas ir ieškovę priskyruši pirmajai kategorijai kartu su kitomis trimis įmonėmis. Kadangi ieškovės rinkos dalis, kurią ji pati įvertino 30 %, aiškiai buvo didžiausia, Komisijos manymu, nebuvo jokios priežasties ją vertinti kitaip. Savo triplike Komisija priduria, kad ieškovė nepateikė jokio tinkamo įrodymo, kad ji nebuvo tarp pagrindinių cinko fosfato gamintojų EEE ir kad ji neteisingai buvo priskirta į tą pačią grupę kaip ir jie.

Pirmosios instancijos teismo vertinimas

103 Pagal gairių A dalies 1 punktą vertinama pažeidimo sunkumą, be pažeidimo pobūdžio ir susijusios geografinės rinkos dydžio, Komisija aiškiai įsipareigojo atsižvelgti į jo įtaką rinkai, kai tai gali būti įvertinta. Šiuo atveju visi kriterijai yra paminėti ginčijamo sprendimo 300 konstatuojamojoje dalyje.

104 Iš šio sprendimo ir gairių, kurių principai jam taikomi, matyti, kad jei pažeidimo sunkumas pirmiausia vertinamas pagal pažeidimui būdingus požymius, kaip antai jo pobūdis ir įtaka rinkai, sunkumas, antra, moduluojamas pagal atitinkamos įmonės aplinkybes, o dėl to Komisija, be įmonės dydžio ir pajėgumo, turi atsižvelgti ne tik į galimas sunkinančias aplinkybes, bet taip pat prirėikus į lengvinančias aplinkybes (žr. 2003 m. rugsėjo 30 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Atlantic Container Line ir kt. prieš Komisiją*, T-191/98, T-212/98–T-214/98, Rink. p. II-3275, 1530 punktą ir minėtą teismų praktiką).

- 105 Ieškovės pateikti argumentai šioje pirmojoje dalyje yra labiau susiję su jos dalyvavimu padarant pažeidimą nei su pažeidimui būdingais požymiais. Pirmosios instancijos teismas mano, kad argumentai, pagrįsti tuo, kad ieškovė nebuvo tarp kartelio kurstytojų, nei „ribotoje grupėje“, kad ji nebuvo visateisė kartelio narė ir kad jos vaidmuo buvo tik pasyvus, turi būti vertinami nagrinėjant klausimą dėl sunkinančių ir lengvinančių aplinkybių (žr. šio sprendimo 118–133 punktus). Dėl ieškovės pasitraukimo iš kartelio šis aspektas priklauso nuo klausimo dėl pažeidimo trukmės, kuris bus nagrinėjamas šio sprendimo 111–114 punktuose.
- 106 Dėl ieškovės argumento, pagal kurį realus pažeidimo poveikis buvo nereikšmingas, pakanka pabrėžti, kad poveikis, į kurį reikia atsižvelgti nustatant bendrą baudų lygį, nėra tas, kuris išplaukia iš realios veiklos, kurią tvirtina vykdydžiusi įmonė, o tas, kuris išplaukia iš pažeidimo, kuriame ji dalyvavo, visumos (39 punkte minėto sprendimo *Komisija prieš Anic Partecipazioni* 152 punktas ir 2003 m. liepos 9 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Archer Daniels Midland ir Archer Daniels Midland Ingredients prieš Komisiją*, T-224/00, Rink. p. II-2597, 160 punktas).
- 107 Kaltinimą, pagal kurį taikydama nevienodą požiūrį Komisija neatsižvelgė į santykinę atitinkamų įmonių svarbą, nei į faktinį ieškovės pajėgumą padaryti žalą, reikia įvertinti nagrinėjant kaltinimą dėl vienodo požiūrio ir proporcingumo principų pažeidimo (žr. šio sprendimo 148–165 punktus).
- 108 Galiausiai Pirmosios instancijos teismas jau atmetė kitus argumentus, kuriuos ieškovė pateikė pirmo ieškinio pagrindo antrojoje dalyje, t. y. tai, kad buvo uždara grupė (žr. šio sprendimo 88 punktą) ir tai, kad rinkoje ji turėjo mažą įtaką (žr. šio sprendimo 58–62 punktus).

Dėl antrosios dalies, susijusios su pažeidimo trukme

Šalių argumentai

109 Ieškovė tvirtina, kad Komisija, pirma, neteisingai nusprendė, jog jos pažeidimas truko tiek pat kaip ir kitų dalyvių, t. y. ketverius metus ir vieną mėnesį, ir, antra, padidino 40 % baudos atskaitos tašką, nustatytą atsižvelgiant į pažeidimo sunkumą. Komisija neatsižvelgė į tai, kad ieškovė pasitraukė iš kartelio penkių–šešių mėnesių laikotarpiui. Dėl to ji pažeidė vienodo požiūrio principą ir savo sprendimų praktiką bei blogai taikė gaires. Ieškovės manymu, atsižvelgiant į sunkumą atskaitos taško padidinimas turėjo būti daug mažesnis nei 40 %.

110 Komisija nurodo į argumentus, kuriuos ji pateikia atsakydama į pirmo ieškinio pagrindo pirmąją dalį.

Pirmosios instancijos teismo vertinimas

111 Kaip nurodyta šio sprendimo 36–44 punktuose, Komisija turėjo teisę nustatyti, kad ieškovė dalyvavo kartelyje nepertraukiamai nuo 1994 m. kovo 24 d. iki 1998 m. gegužės 13 dienos. Todėl antro ieškinio pagrindo antroji dalis negali būti priimta.

- 112 Bet kuriuo atveju, net jei ieškovės argumentai būtų pagrįsti, galutinė bauda negali būti pakeista. Komisija vis dar turėtų teisę daryti išvadą, kad ieškovė padarė vidutinės trukmės pažeidimą, t. y. trunkantį nuo 1994 m. kovo 24 d. iki 1995 m. kovo mėn. ir nuo 1995 m. rugpjūčio mėn. iki 1998 m. gegužės 13 dienos. 35 % padidinimas už trukmę būtų tinkamas. Tačiau atsižvelgiant į apskaičiavimo operacijas, kurios yra taikytinos dėl pranešimo dėl bendradarbiavimo ir į maksimalią 10 % per praėjusius metus atitinkamos įmonės gautos apyvartos ribą, maždaug 35 % padidinimas vietoj 40 % padidinimo nepakeis galutinės baudos ieškovei.
- 113 Galiausiai dėl posėdyje ieškovės pateikto argumento, pagal kurį Komisija negalėjo padidinti baudų 10 % kasmet, pakanka pripažinti, kad jis nebuvo nurodytas šiai instancijai pateiktame ieškinyje ir jis yra naujas ieškinio pagrindas, nepriimtinas pagal Pirmosios instancijos teismo procedūros reglamento 48 straipsnio 2 dalį.
- 114 Dėl šių įvairių priežasčių antro ieškinio pagrindo antroji dalis turi būti atmesta.

Dėl trečiosios dalies, susijusios su klaidingu sunkinančių aplinkybių taikymu ir neatsižvelgimu į lengvinančias aplinkybes

Šalių argumentai

- 115 Pirma, ieškovė tvirtina, jog nėra pateisinama, kad Komisija jos atžvilgiu pritaikė sunkinančias aplinkybes, įtraukdama ją tarp dalyvių, kurie ėmėsi „bendros

iniciatyvos“ sukurti kartelį. Ji priduria, kad Komisija nepakankamai atsižvelgė į tai, jog kitos įmonės sukūrė kartelį ir sudarė „ribotą grupę“, o ji prisijungė prie kartelio tik vėliau, ir kad ji niekada nebuvo visateise nare. Dėl šių priežasčių Komisija nevertindama ieškovės palankiau pažeidė gaires.

- 116 Antra, ieškovė tvirtina, kad manydama, jog šiuo atveju negalima pritaikyti jokių lengvinančių aplinkybių, Komisija padarė klaidą ir pažeidė savo sprendimų praktiką bei gaires. Remdamasi pirmiau išdėstytais argumentais ji tvirtina, kad Komisija neatsižvelgė į tai, kad ji buvo pakviesta prisijungti prie jau egzistuojančio kartelio, kad ji niekada nebuvo „ribotos grupės“ nare ir kad jai niekada nebuvo priskirtas joks klientas, išskyrus vieną kartą, kad būtų apsaugoti kiti kartelio nariai. Komisija taip pat neatsižvelgė į tai, kad praktikoje ieškovė vykdė ginčijamus susitarimus tik ribotai, ką patvirtina jos pasitraukimas iš kartelio, žemesnės kainos, kurias ji taikė Šiaurės rinkoje, ir Komisijos patvirtintas faktas (ginčijamo sprendimo 118 konstatuojamoji dalis), kad per susitikimus ji dažnai ginčydavosi su kitais dalyviais, būtent – su *Britannia*, dėl pardavimo Jungtinėje Karalystėje ir dėl kainų karo. Be to, ieškovė mano, kad Komisija neatsižvelgė į tai, jog tam tikra dalimi ji buvo priversta prisijungti prie kartelio, nes, pirma, kai kurie jo dalyviai taip pat buvo svarbūs klientai ir, antra, ji buvo beprarandanti savo svarbiausią klientą ir platintoją kontinente, t. y. *BASF*.

- 117 Komisija mano, kad, pirma, pakanka pažymėti, jog ginčijamame sprendime neatsižvelgta į sunkinančias aplinkybes ieškovės atžvilgiu. Antra, ji mano, kad ieškovės argumentai dėl tariamų lengvinančių aplinkybių turi būti atmesti.

Pirmosios instancijos teismo vertinimas

- 118 Iš teismo praktikos išplaukia, jog, kai pažeidimą padaro keletas įmonių, reikia išnagrinėti kiekvienos iš jų dalyvavimo padarant pažeidimą sunkumą (35 punkte minėto sprendimo *Suiker Unie ir kt. Prieš Komisiją* 623 punktas ir 39 punkte minėto sprendimo *Komisija prieš Anic Partecipazioni* 150 punktas), siekiant nustatyti, ar jų atžvilgiu yra sunkinančių ar lengvinančių aplinkybių.
- 119 Ši išvada yra loginė bausmių ir sankcijų individualizavimo principo, pagal kurį įmonė gali būti baudžiama tik už tai, kuo ji individualiai yra kaltinama, t. y. principo, kuris taikomas bet kokioje administracinėje procedūroje, galinčioje baigtis sankcijų skyrimu pagal Bendrijos konkurencijos taisykles, pasekmė (2001 m. gruodžio 13 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Krupp Thyssen Stainless ir Acciai speciali Terni prieš Komisiją*, T-45/98 ir T-47/98, Rink. p. II-3757, 63 punktas).
- 120 Gairių 2 ir 3 punktai numato pagrindinės baudos pakeitimą atsižvelgiant į sunkinančias ir lengvinančias aplinkybes, kurios yra būdingos kiekvienai konkrečiai įmonei.
- 121 Visų pirma, pakanka pastebėti, kad ieškovės argumentas, pagal kurį Komisija pritaikė sunkinančią aplinkybę jos atžvilgiu, įtraukdama ją tarp dalyvių, kurie ėmėsi bendros iniciatyvos sukurti kartelį, nėra pagrįstas faktais. Iš tikrųjų ieškovės atžvilgiu Komisija nepritaikė jokios sunkinančios aplinkybės (ginčijamo sprendimo 314–

319 konstatuojamosios dalys). Bet kuriuo atveju, nors Komisija padarė išvadą dėl sunkinančios aplinkybės buvimo kitų įmonių atžvilgiu, atsižvelgusi į tai, kad jie buvo pažeidimo organizatoriai ar kurstytojai, tai niekaip nepakeičia ieškovei paskirtos baudos dydžio.

122 Dėl tokių pačių priežasčių negali būti priimtas ieškovės argumentas, pagal kurį Komisija turėjo konstatuoti sunkinančios aplinkybės buvimą dėl to, kad kitos įmonės sudarė uždarą grupę (žr. šiuo klausimu šio sprendimo 88 punktą).

123 Be to, taip pat reikia atmesti prašymą sumažinti baudos dydį dėl lengvinančių aplinkybių.

124 Pirma, ieškovė nurodo tai, kad ji buvo pakviesta prisijungti prie jau egzistuojančio kartelio, kad ji niekada nebuvo „ribotos grupės“ nare ir kad jai niekada nebuvo priskirtas joks klientas. Šio sprendimo 71 punkte nurodyta, kad Komisija galėjo nepadaryti išvados, kad kartelis egzistavo prieš 1994 m. kovo 24 dieną. Be to, joks bylos medžiagos dokumentas neįrodo ieškovės nurodytos ribotos grupės buvimo (žr. šiuo klausimu šio sprendimo 88 punktą). Galiausiai Komisija turėjo teisę padaryti išvadą, kad ieškovė dalyvavo susitarime dėl klientų paskirstymo, įskaitant *Teknos* (žr. šio sprendimo 86 punktą).

125 Be to, Pirmosios instancijos teismas mano, kad pažeidimo dalyvis iš principo negali nurodyti lengvinančios aplinkybės, pagrįstos kitų dalyvių elgesiu padarant šį pažeidimą. Šioje byloje tas faktas, kad kiti kartelio nariai įstojo į jį anksčiau ar dalyvavo jame radikaliau, tam tikrais atvejais gali būti sunkinanti aplinkybė jų atžvilgiu, o ne lengvinanti aplinkybė ieškovės naudai.

126 Dėl ieškovės argumento, pagal kurį jos vaidmuo kartelyje buvo tik pasyvus, reikia pažymėti, kad „išimtinai pasyvus arba „prisitaikėliškas prie lyderio“ vaidmuo“ padarant pažeidimą, jei jis įrodomas, yra lengvinanti aplinkybė pagal gairių 3 punkto pirmą įtrauką. Šis pasyvus vaidmuo reikalauja, kad atitinkama įmonė turėtų „nedidelę svarbą“, t. y. aktyviai nedalyvautų antikonkurencinio susitarimo ar susitarimų rengime. Iš teismo praktikos aišku, kad tarp duomenų, galinčių įrodyti įmonės pasyvų vaidmenį kartelyje, gali būti atsižvelgta į aiškiai nereguliarų jos dalyvavimą susitikimuose palyginti su įprastiniais kartelio nariais, kaip ir į vėlesnį jos atėjimą į rinką, kurioje daromas pažeidimas, neatsižvelgiant į jos dalyvavimo jame trukmę, taip pat į padarant pažeidimą dalyvavusių trečiųjų įmonių atstovų pareiškimų šiuo klausimu buvimą (žr. 84 punkte minėto sprendimo *Cheil Jedang prieš Komisiją* 167 ir 168 punktus ir minėtą teismų praktiką bei 2004 m. balandžio 29 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Tokai Carbon ir kt. prieš Komisiją*, T-236/01, T-239/01, T-244/01–T-246/01, T-251/01 ir T-252/01, Rink. p. II-1181, 331 punktą). Tačiau, kaip jau buvo konstatuota šio sprendimo 82–87 punktuose, ieškovė neįrodė tokios „nedidelės svarbos“ buvimo šiuo atveju.

127 Antra, ieškovė mano, kad jai paskirta bauda turėjo būti sumažinta, nes ji „vykdė ginčijamus susitarimus tik labai ribotai“. Ji kaltina Komisiją, kad ši pagal gairių 3 punkto antrą įtrauką neatsižvelgė į lengvinančias aplinkybes, pagrįstas tuo, kad ieškovė netaikė neteisėtų susitarimų praktikoje.

128 Todėl reikia patikrinti, ar ieškovės nurodytos aplinkybės leidžia nustatyti, kad tuo laikotarpiu, kai ji prisijungė prie neteisėtų susitarimų, ji realiai jų netaikė laikydamasi konkurencinių veiksmų rinkoje (žr. šiuo klausimu 106 punkte minėtų sprendimų *Archer Daniels Midland ir Archer Daniels Midland Ingredients prieš Komisiją* 268 punktą ir minėtą teismų praktiką).

- 129 Kadangi ieškovė pilnai dalyvavo kartelyje (žr. 81–87 punktus), Pirmosios instancijos teismas mano, kad ji neveikė konkurencingai rinkoje šio sprendimo 128 punkte minėtos teismų praktikos prasme. Šiuo klausimu reikia pažymėti, jog ieškovė pripažino, kad jos tariamas pasitraukimas baigėsi 1995 m. rugpjūčio mėn., kad ji galėtų turėti naudos iš pažeidimo (*Union Pigments* pareiškimo 67 punktas). Taigi ji aiškiai atmetė galimybę veikti konkurencingai rinkoje ir pasirinko kartelio teikiamą naudą.
- 130 Dėl ieškovės argumento, pagal kurį ji pardavė produktus žemesnėmis už rekomenduojamas kainas, reikia pažymėti, jog tas faktas, kad įmonė, kurios dalyvavimas su jos konkurentais suderintuose veiksmuose kainų srityje yra nustatytas, rinkoje veikia ne taip, kaip sutarta su konkurentais, nebūtinai yra faktorius, į kurį turi būti atsižvelgta kaip į lengvinančią aplinkybę. Iš tikrųjų įmonė, kuri, nepaisydama su savo konkurentais suderintų veiksmų, vadovaujasi nuo sutartos politikos nukrypstančia politika, paprasčiausiai gali bandyti panaudoti kartelį savo naudai (žr. šiuo klausimu 41 punkte minėto sprendimo *Cascades prieš Komisiją* 230 punktą).
- 131 Dėl ieškovės argumento, pagal kurį, nepaisant kartelio, ji konkuravo su *Britannia*, reikia pažymėti, kad yra aišku, jog 1994 m. šios įmonės bandė persivilioti kitų įmonių klientus ir kad 1995 m. sausio 9 d. *James Brown* surengė susitikimą su *Britannia* ir ieškove, kad pagerintų padėtį (ginčijamo sprendimo 117 konstatuojamoji dalis). Atrodo, kad šalys negalėjo sudaryti sutarties, kad išspręstų tuomet buvusios situacijos sunkumus. Iš tikrųjų šis konfliktas parodo tam tikrą konkurencijos tarp nagrinėjamų įmonių lygį. Tačiau Komisija ginčijamame sprendime netvirtino, kad kartelis trukdė bet kokiai konkurencijai rinkoje. Be to, ieškovė nepateikė įrodymų, kad jos konfliktas su *Britannia* tęsėsi per visą pažeidimą.

- 132 Bet kuriuo atveju yra aišku, kad ieškovė dalyvavo 1995 m. sausio 9 d. susitikime, nes manė esanti paveikta rinkos ir dėl to ketino sudaryti naują susitarimą.
- 133 Trečia, ieškovė tvirtina, jog Komisija turėjo atsižvelgti į tai, kad ji buvo priversta prisijungti prie kartelio. Pirmosios instancijos teismas jau pripažino, kad šis argumentas turi būti atmestas (žr. šio sprendimo 63 punktą).
- 134 Iš to aišku, kad antro ieškinio pagrindo trečioji dalis turi būti atmesta kaip nepagrįsta.

Dėl ketvirtosios dalies, susijusios su klaidingu pranešimo dėl bendradarbiavimo taikymu

Šalių argumentai

- 135 Ieškovė mano, kad sumažinimas 50 %, kurį Komisija atliko jos atžvilgiu pagal pranešimą dėl bendradarbiavimo, buvo nepakankamas. Ji pabrėžia, kad naujas Komisijos pranešimas dėl baudų neskyrimo ar sumažinimo kartelių atvejais (OL C 207, 1996, p. 4, toliau – naujas pranešimas) skiriasi nuo pranešimo dėl bendradarbiavimo, nes pastarasis reikalauja, kad įmonė pateiktų „esminius“ įrodymus, ir nenumato visiško baudų neskyrimo įmonėms, kurios atliko kurstytojų ar lemiamą vaidmenį neteisėtoje veikloje. Ieškovė tvirtina, kad nors ginčijamas sprendimas ir sudaro įspūdį, jog kartelis buvo bendros iniciatyvos rezultatas, Komisija dabar pripažįsta niekada neteigusi, kad ji buvo kurstytoja ar atliko lemiamą vaidmenį kartelyje. Be to, ieškovė tvirtina Komisijai perdavusi informaciją, kuri jai

leido susipažinti su tuo faktu, kad po tyrimų kiti dalyviai nusprendė įsteigti *EMZP*. Ieškovė pastebė, kad 1998 m. spalio 21 d. Komisijos sprendime Nr. 1999/60/EB, susijusiame su EB sutarties 85 straipsnio taikymo procedūrą (byla Nr. IV/35.691/E-4 – Šiluminės įrangos kartelis) (OL L 24, 1999, p. 1), įmonė *Løgstør*, kuriai buvo sumažinta bauda, įspėjo Komisiją, kad po atliktų tyrimų kartelio nariai nusprendė tęsti savo veiklą. Ieškovė priduria Komisijai pateikusi paaiškinimus žodžiu ir susitikimų sąrašus. Galiausiai ieškovė ginčija nurodžiusi, kad kartelio šalių patalpose atlikti tyrimai nepateikė pakankamai pagrindų pradėti procedūros.

- 136 Komisija tvirtina, kad ieškovės nurodytas skirtumas tarp pranešimo dėl bendradarbiavimo ir naujo pranešimo yra visai nereikšmingas, nes ji niekada netvirtino, jog ji buvo kurstytoja ar atliko lemiamą vaidmenį kartelyje. Dėl ieškovės argumento, pagal kurį Komisija šiuo atveju neteisingai taikė pranešimą dėl bendradarbiavimo, reikia pažymėti, kad jis nėra pagrįstas.

Pirmosios instancijos teismo vertinimas

- 137 Pirmiausia svarbu pažymėti, kaip buvo pripažinta ginčijamo sprendimo 351–353 konstatuojamosiose dalyse, kad jokia iš atitinkamų įmonių neatitiko pranešimo dėl bendradarbiavimo B ar C skyriaus taikymo sąlygų. Šių įmonių veiksmai turėjo būti įvertinti pagal šio pranešimo D skyrių „Reikšmingas baudos sumažinimas“.

- 138 Pagal D skyriaus 1 dalį, „jei įmonė bendradarbiauja su Komisija, nors neįvykdytos visos B ir C skyrių sąlygos, bauda, kuri jai būtų skirta, jei nebūtų bendradarbiavusi su Komisija, sumažinama 10–50 %“.
- 139 Šioje byloje Komisija ieškovei sumažino baudą 50 %, t. y. didžiausias sumažinimas, kurį Komisija gali nustatyti pagal pranešimo dėl bendradarbiavimo D skyriaus 1 dalį (ginčijamo sprendimo 354–356 konstatuojamosios dalys). Ieškovė tvirtina, kad Komisija turėjo dar daugiau sumažinti baudą. Tačiau ji neginčija D skyriaus 1 dalies taikymo šiuo atveju. Be to, ji neginčija, kad tyrimų jos patalpose metu Komisija surinko lemiamus ir tiesioginius pažeidimo įrodymus ir kad ji neatitinka sąlygų dėl B ir C skyrių taikymo. Kadangi pagal pranešimo dėl bendradarbiavimo D skyriaus 1 dalį Komisijai nustatė maksimalų sumažinimą, Pirmosios instancijos teismas mano, kad ieškovės argumentas šiuo klausimu visiškai neturi pagrindo.
- 140 Kalbant apie naują pranešimą, *Oficialiajame leidinyje* jis buvo paskelbtas tik 2002 m. vasario 19 d. ir pagal jo 28 punktą pakeičia pranešimą dėl bendradarbiavimo tik nuo 2002 m. vasario 14 dienos. Šiomis aplinkybėmis naujas pranešimas nėra tinkamas šioje byloje (žr. šiuo klausimu 126 punkte minėto sprendimo *Tokai Carbon ir kt. prieš Komisiją* 273 punktą). Be to, argumentas, kurį šiuo klausimu pateikia ieškovė (žr. šio sprendimo 135 punktą) neturi reikšmės, nes Komisija niekada netvirtino, jog ji buvo kurstytoja ar atliko lemiamą vaidmenį kartelyje.
- 141 Iš viso to, kas išdėstyta pirmiau, matyti, kad antro ieškinio pagrindo ketvirtoji dalis turi būti atmesta.

Dėl penktosios dalies, pagrįstos vienodo požiūrio ir proporcingumo principų pažeidimu

Šalių argumentai

142 Ieškovė tvirtina, kad ji buvo nubausta griežčiau nei „ribotos grupės nariai“, nors jie atliko aktyvesnį vaidmenį kuriant ir vykdant kartelį ir dalyvavo jame nepertraukiamai. Todėl Komisija pažeidė vienodo požiūrio ir proporcingumo principus bei gaires.

143 Ieškovė primena, kad jos atžvilgiu buvo pritaikytas baudos sumažinimas, nes bauda viršijo 10 % jos bendros apyvartos. Pagrindinė ieškovei skirta bauda (4,2 milijono eurų) viršijo 60 % jos bendros apyvartos 2001 metais. Tačiau *Britannia*, *Heubach* ir *James Brown* skirtos baudos neviršijo 10 % jų pasaulinės apyvartos. Pritaikius pranešimą dėl bendradarbiavimo galutinė ieškovei skirta bauda viršija 5 % šios apyvartos, t. y. ji yra tokia pat griežta bauda kaip ir skirtoji *Heubach*. Nors pritaikius pranešimą dėl bendradarbiavimo ieškovei bauda buvo sumažinta 50 %, o *Heubach* – 10 %, o tai reiškia, kad pastaroji turėjo būti nubausta griežčiau 80 % santykiu, galutinė bauda rodo, kad *Heubach* paskirta sankcija buvo tik 8 % griežtesnė nei paskirtoji ieškovei. Todėl Komisija pažeidė vienodo požiūrio ir proporcingumo principus.

144 Be to, Komisija baudos apskaičiavimo atskaitos tašku pasirinko tą pačią 3 milijonų eurų sumą praktiškai visoms įmonėms, neatsižvelgdama į jų dydį. Ieškovė tvirtina,

kad nors atitinkamos įmonės turėjo daugiau ar mažiau vienodas rinkos dalis, jų dydžiai buvo ir iki šiol tebėra labai skirtingi, kaip tai parodo apyvarta, kuri yra svarbus faktorius nustatant jų „realią“ įtaką rinkai. Pasirinkdama tokį patį atskaitos tašką visiems dalyviams, Komisija nustatė daug didesnę sankciją įmonėms, kaip antai ieškovė, kurių apyvarta buvo mažesnė. Komisija pažeidė proporcingumo principą, nes baudos proporcingai nepaskirstytos pagal kiekvienos įmonės galią, nustatytą pagal jos rinkos dalį, dydį ir apyvartą.

- 145 Ieškovė primena, kad gairės numato pažeidimų klasifikavimą į tris kategorijas, taigi skirtingo atitinkamų įmonių diferencijavimo taikymą pagal pažeidimo, kuriuo jos kaltinamos, pobūdį. Pirmosios instancijos teismas šio sprendimo 29 punkte minėtame sprendime *Acerinox prieš Komisiją* (78 punktas) nurodė, kad „reikia atsižvelgti į pažeidimą padariusio subjekto efektyvų ekonominį pajėgumą padaryti pastebimą žalą kitiems ūkio subjektams, visų pirma, vartotojams, ir nustatyti tokį baudos lygį, kuris turėtų didelį atgrasantį poveikį (gairių 1A punkto ketvirta pastraipa)“. Pirmosios instancijos teismas taip pat nusprendė, kad kiekvienos iš šių trijų kategorijų viduje gali prireikti „padidinti baudų dydžius tam, kad būtų atkreiptas dėmesys į kiekvienos konkuruojančios įmonės pažeidžiančių veiksmų specifinę svarbą ir tikrąją įtaką konkurencijai, ypač ten, kur skiriasi to paties tipo pažeidimus darančių įmonių dydis, ir dėl to nustatyti bendrą atskaitos tašką pagal kiekvienos įmonės specifinį pobūdį (gairių 1A punkto šešta pastraipa)“. Toje pačioje byloje Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad įmonės turimos rinkos dalys yra tinkamos tam, kad būtų nustatyta įtaka, kurią ji gali daryti rinkoje, tačiau jos nebus lemiamos tam, kad būtų padaryta išvada, jog įmonė priklauso galingam ūkio subjektui (29 punkte minėto sprendimo *Acerinox prieš Komisiją* 88 punktas, 1998 m. gruodžio 17 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Baustahlgevebe prieš Komisiją*, C-185/95 P, Rink. p. I-8417, 139 punktas). Ieškovė tvirtina, kad šiuo atveju Komisija

neįvertino, ar buvo didelis skirtumas tarp padarant pažeidimą dalyvavusių įmonių, ir tinkamai neatsižvelgė į atitinkamų įmonių ekonominį dydį bei pajėgumą, ir dėl to į įtaką rinkoje. Remdamasi vienodo požiūrio principu už tokį patį pažeidimą Komisija turėjo skirti atitinkamoms įmonėms skirtingas baudas.

146 Ieškovė mano, kad jei Komisija teisingai pasinaudojo savo „plačia diskrecija“, ji turėjo atsižvelgti į faktorius, kurie būtų pateisinę mažesnę baudą jos atžvilgiu. Ji nurodo, kad iš, pavyzdžiui, 1983 m. birželio 7 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Musique diffusion française ir kt. prieš Komisiją* (nuo 100/80 iki 103/80, Rink. p. 1825), kuriuo atsiliepiame į ieškinį remiasi Komisija, matyti, kad, vertindama pažeidimo sunkumą, ji, be kita ko, turi atsižvelgti į prekių, esančių pažeidimo dalyku, kiekį ir vertę, taip pat į įmonės dydį ir ekonominę galią, todėl ir įtaką, kurią ji galėjo turėti rinkoje (120 punktas). Ieškovė tvirtina, kad ji realiai negalėjo taikyti kartelio sutartų kainų. Be to, jos finansinė padėtis buvo silpna, lyginant su kitų įmonių. Taigi įtaka, kurią ji galėjo daryti rinkoje, buvo daug mažesnė už rinkos dalį, kuria Komisija remiasi apskaičiuodama baudą.

147 Komisija ginčija ieškovės argumentus. Ji taip pat pastebi, kad pastaroji nutyli tą faktą, kad jai paskirta bauda akivaizdžiai yra mažiausia. Ši bauda yra dešimt kartų mažesnė už *Heubach* paskirtą baudą, nors abi įmonės turėjo panašias rinkos dalis ir jos iš kartelio teoriškai turėjo gauti vienodą naudą.

Pirmosios instancijos teismo vertinimas

148 Iš esmės ieškovė nurodo, kad nustatydamas baudas Komisija nepakankamai atsižvelgė į jos dydį ir atsakomybę, ir kad dėl to ji pažeidė vienodo požiūrio ir proporcingumo principus. Taip pat šiame kontekste reikia įvertinti ieškovės

argumentą, pagal kurį Komisija neatsižvelgė į santykinę atitinkamų įmonių svarbą, nei į faktinį ieškovės pajėgumą padaryti žalą (žr. šio sprendimo 107 punktą).

- 149 Pirma, reikia priminti, kad vienintelė aiški nuoroda į apyvartą Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalyje yra susijusi su viršutine riba, kurios negali viršyti bauda, ir, antra, kad ši riba susijusi su bendra apyvarta (146 punkte minėto sprendimo *Musique diffusion française ir kt. prieš Komisiją* 119 punktas). Laikydamosi šios ribos, Komisija iš esmės gali nustatyti baudą pagal laisvai, remiantis geografinę teritoriją ar atitinkamais produktais, savo pasirinktą apyvartą (2000 m. kovo 15 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Cimenteries CBR ir kt. prieš Komisiją*, T-25/95, T-26/95, nuo T-30/95 iki T-32/95, nuo T-34/95 iki T-39/95, nuo T-42/95 iki T-46/95, T-48/95, nuo T-50/95 iki T-65/95, nuo T-68/95 iki T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 ir T-104/95, Rink. p. II-491, 5023 punktas), nebūdama įpareigota tiksliai atsižvelgti į bendrą ar nagrinėjamų produktų rinkoje pasiektą apyvartą. Galiausiai, nors gairės nenumato baudos apskaičiavimo remiantis tam tikra apyvarta, tačiau jos neprieštarauja tam, kad į tokią apyvartą būtų atsižvelgta, su sąlyga, kad Komisijos pasirinkime nebūtų akivaizdžios vertinimo klaidos (126 punkte minėto sprendimo *Tokai Darbon ir kt. prieš Komisiją* 195 punktas).

- 150 Šioje byloje reikia priminti, kad iš ginčijamo sprendimo išplaukia, jog Komisija manė esant tinkama skirtingai vertinti įmones, siekiant atsižvelgti į „pažeidėjų efektyvų ekonominį pajėgumą padaryti didelę žalą konkurencijai, taip pat nustatyti tokią baudą, kuri garantuotų didelį atgrasantį poveikį“ (ginčijamo sprendimo 304 konstatuojamoji dalis). Ji pridūrė, kad buvo būtina „atsižvelgti į kiekvienos įmonės išskirtinę svarbą, taigi ir į faktinį jų neteisėto elgesio poveikį konkurencijai“. Siekdama įvertinti šiuos duomenis Komisija kaip pagrindą pasirinko standartinio cinko fosfato pardavimo apyvartą EEE per paskutiniuosius pažeidimo metus. Ji pažymi, kad ieškovė buvo viena iš pagrindinių cinko fosfato gamintojų EEE, nes ji

užėmė apie 20 % rinkos, todėl ją priskyrė prie pirmos kategorijos (ginčijamo sprendimo 308 konstatuojamoji dalis). Visoms pirmai kategorijai priklausančioms įmonėms buvo nustatytas 3 milijonų eurų baudos atskaitos taškas. *James Brown*, kuri užėmė apie 5 % rinkos, buvo nustatytas 750 000 eurų atskaitos taškas.

- 151 Nors Komisija ir palygino santykinę atitinkamų įmonių svarbą cinko fosfato pardavimų EEE apyvartos atžvilgiu, ji taip pat rėmėsi įmonių nenagrinėjamos rinkos dalimis, kad suskirstytų jas į skirtingas kategorijas. Iš tikrųjų Komisija nustatė atitinkamų įmonių rinkos dalis remdamasi, pirma, nagrinėjamos rinkos apyvarta, nurodyta ginčijamo sprendimo 50 konstatuojamojoje dalyje esančioje lentelėje, ir, antra, byloje esančia informacija. Šio teiginio pagrįstumo ieškovė neginčijo.
- 152 Atliekant „pažeidėjų efektyvaus ekonominio pajėgumo padaryti didelę žalą konkurencijai“ analizę, kuri reikalauja realios šių įmonių svarbos atitinkamoje rinkoje, t. y. jų įtakos jai įvertinimo, apyvarta pateikia nevisą vaizdą. Iš tikrųjų negalima atmesti galimybės, kad įtakingai įmonei, užsiimančiai įvairia veikla, dalyvavimas specifinių prekių rinkoje būtų tik papildoma veikla. Be to, negalima atmesti galimybės, kad įmonė, užimanti didelę geografinės rinkos dalį ne Bendrijos teritorijoje, turi tik nedidelę Bendrijos ar EEE rinkos dalį. Tokiais atvejais vien tik tas faktas, kad atitinkamos įmonės pasaulinė apyvarta yra didelė, nebūtinai reiškia, kad ji turi lemiamą reikšmę atitinkamoje rinkoje. Būtent todėl Teisingumo Teismas šio sprendimo 145 punkte minėtame sprendime *Baustahlgewebe prieš Komisiją* (139 punktą) pažymėjo, kad nors įmonės turimos rinkos dalys negali būti lemiamos darant išvadą, kad įmonė priklauso stambiam ūkio subjektui, tai vis dėlto į jas reikia atsižvelgti siekiant nustatyti įtaką, kurią ši įmonė galėjo padaryti rinkai (žr. 106 punkte minėto sprendimo *Archer Daniels Midland ir Archer Daniels Midland*

Ingredients prieš Komisiją 193 punktą). Šioje byloje Komisija atsižvelgė tiek į rinkos dalį, tiek į nagrinėjamų įmonių apyvartą atitinkamoje rinkoje, kurios leido nustatyti santykinę kiekvienos įmonės svarbą nagrinėjamoje rinkoje.

153 Iš to išplaukia, kad savo analizėje dėl „pažeidėjų efektyvaus ekonominio pajėgumo padaryti didelę žalą konkurencijai“ Komisija nepadarė akivaizdžios vertinimo klaidos gairių 1A punkto ketvirtos pastraipos prasme.

154 Be to, iš pirmajai kategorijai priklausančių įmonių ir įmonių, nurodytų ginčijamo sprendimo 50 konstatuojamojoje dalyje esančioje lentelėje, apyvartos rinkoje palyginimo matyti, kad įmonės teisingai buvo suskirstytos į kategorijas ir kad joms buvo nustatytas toks pats specifinis atskaitos taškas. Taigi ieškovės apyvarta 1998 m. atitinkamoje EEE rinkoje buvo 3,2 milijono eurų. *Heubach*, *Trident* ir *SNCZ* apyvarta atitinkamai buvo 3,7 milijono, 3,69 milijono ir 3,9 milijono eurų. *Britannia*, kuri 1998 m. nustojo vykdyti ūkinę veiklą, apyvarta 1996 m. atitinkamoje EEE rinkoje buvo 2,78 milijono eurų.

155 Iš to matyti, kad padalijimas kategorijomis turi atitikti vienodo požiūrio principą, pagal kurį draudžiama panašias situacijas vertinti skirtingai arba skirtingas situacijas vertinti vienodai, išskyrus atvejus, kai toks vertinimas gali būti objektyviai pateisinamas (2003 m. kovo 19 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *CMA CGM ir kt. prieš Komisiją*, T-213/00, Rink. p. II-913, toliau – sprendimas *FETTCSA*, 406 punktas). Toje pačioje perspektyvoje gairių 1A punkto šeštoje pastraipoje numatyta, jog „didelis“ to paties tipo pažeidimus darančių įmonių dydžio skirtumas gali pateisinti diferencijavimą pažeidimo sunkumo įvertinimo tikslais. Be to, pagal teismo praktiką baudų dydis turi bent jau būti proporcingas duomenų, į kuriuos

atsižvelgta vertinant pažeidimo sunkumą, atžvilgiu (2001 m. liepos 12 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Tate & Lyle ir kt. prieš Komisiją*, T-202/98, T-204/98 ir T-207/98, Rink. p. II-2035, 106 punktas).

- 156 Todėl, kai Komisija suskirsto atitinkamas įmones į kategorijas baudų dydžio nustatymo tikslais, ribų nustatymas kiekvienai kategorijai turi būti logiškas ir objektyviai pagrįstas (minėto sprendimo *FETTCSA* 416 punktas ir 87 punkte minėto sprendimo *LR AF 1998 prieš Komisiją* 298 punktas).
- 157 Iš tikrųjų šioje byloje ieškovė, nors jos 2000 m. bendra apyvarta buvo tik 17 milijonų eurų, buvo paskirta į tą pačią kategoriją kartu su *Britannia, Heubach, Trident* ir *SNCZ*, kurių bendra apyvarta atitinkamai buvo maždaug 55,7 milijono, 71 milijono, 76 milijonų ir 17 milijonų eurų. Tačiau iš to negalima daryti išvados, kad buvo pažeistas proporcingumo principas, nei vienodo požiūrio principas. Kaip jau buvo išaiškinta šio sprendimo 150 ir 151 punktuose, šios skirtingos įmonės buvo paskirstytos, nes jų apyvarta nagrinėjamoje rinkoje ir rinkos dalys buvo labai panašios. Buvo logiška ir objektyviai pagrįsta paskirstyti šias įmones tokiu pagrindu. Be to, Pirmosios instancijos teismas mano, kad ieškovės dydžio skirtumas, palyginti su kitų įmonių dydžiu, nebuvo toks reikšmingas, kad ji būtų paskirta į kitą kategoriją (žr. šiuo klausimu 2003 m. liepos 9 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Daesang ir Sewon Europe prieš Komisiją*, T-230/00, Rink. p. II-2733, 69–77 punktus).
- 158 Taip pat reikia pastebėti, kad šios bylos aplinkybėmis buvo pakankamai atsižvelgta į bendrą ieškovės apyvartą, taikant Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalyje numatytą 10 % ribą. Kaip buvo nurodyta šio sprendimo 16 ir 17 punktuose, bauda ieškovei buvo sumažinta iki 700 000 eurų dėl to, kad būtų laikomasi šios ribos, prieš sumažinant dar kartą iki 350 000 eurų už bendradarbiavimą. 10 % riba siekiama išvengti, kad baudos būtų neproporcingos įmonės dydžio atžvilgiu (146 punkte minėto sprendimo *Musique diffusion française ir kt. prieš Komisiją* 119 punktas).

Šios maksimalios ribos taikymas šiuo atveju užtikrino, kad ieškovei paskirta būtų proporcinga jos dydžiui. Atsižvelgiant į labai sunkų pažeidimo pobūdį ir į tai, kad jis truko daugiau nei ketverius metus, baudos dydis galėjo būti daug didesnis, jei ieškovė nebūtų buvusi maža įmonė ir jei jai nebūtų taikoma 10 % riba.

159 Ieškovė tvirtina, kad, palyginti su kitoms atitinkamoms įmonėms paskirta bauda, jos bauda nėra proporcinga jos dydžiui. Komisija neprivalo apskaičiuoti baudos dydžio pagal sumas, paremtas atitinkamų įmonių apyvarta. Be to, ji neprivalo užtikrinti, tuo atveju, jei baudos paskiriamos kelioms padarant tą patį pažeidimą dalyvavusioms įmonėms, kad atitinkamoms įmonėms apskaičiuotos galutinės baudos atspindėtų kiekvieną jų bendros apyvartos ar apyvartos nagrinėjamos prekės rinkoje skirtumą (32 punkte minėto sprendimo *Dansk Rørindustri prieš Komisiją* 202 punktas).

160 Dėl ieškovės argumento, pagal kurį pritaikius pranešimą dėl bendradarbiavimo, jos bauda buvo sumažinta 50 %, o *Heubach* – 10 %, o tai parodo, kad pastaroji turėjo būti nubausta griežčiau 80 % santykiu, pakanka konstatuoti, kad Komisija nėra įpareigota nustatyti baudos pagal sumažinimą, kurį ji suteikė dėl pranešimo dėl bendradarbiavimo.

161 Ieškovės argumentas, pagal kurį pagrindinė bauda viršijo 60 % jos apyvartos, nėra tinkamas. Maksimali riba, kurią nustato Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalis, reikalaujant, kad bauda, kuri galiausiai bus paskirta įmonei, turi būti sumažinta, jei ji viršija 10 % jos apyvartos, neatsižvelgiant į tarpinius apskaičiavimus, skirtus tam, kad būtų atsižvelgta į pažeidimo sunkumą ir trukmę, Komisijai nedraudžia, atliekant

skaičiavimus, remtis tarpiniu baudos dydžiu, viršijančiu 10 % atitinkamos įmonės apyvartos, jeigu galiausiai šiai įmonei paskirta bauda neviršija šios ribos (32 punkte minėto sprendimo *Dansk Rørindustri prieš Komisiją* 205 punktas).

162 Be to, ieškovė tvirtina, kad apskaičiuodama baudas Komisija pažeidė vienodo požiūrio ir proporcingumo principus ir kad ji neatsižvelgė į gaires, nes ieškovė buvo nubausta griežčiau nei „ribotos grupės nariai“. Tačiau, kaip nurodyta šio sprendimo 88 punkte, tariamos „ribotos grupės“ buvimas nėra įrodytas.

163 Be to, reikia konstatuoti, kad ieškovė neįrodė, jog jos veiksmai buvo „mažiau sunkūs“, nei kitų atitinkamų įmonių.

164 Galiausiai dėl vienodo požiūrio principo, atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia pažymėti, kad gairių taikymas šioje byloje leido užtikrinti, kad būtų laikomasi abiejų šio principo sudedamųjų dalių. Pirmiausia visų atitinkamų įmonių atsakomybė buvo bendra ir panaši, nes jos visos dalyvavo padarant labai sunkų pažeidimą. Taigi, pirma, ši atsakomybė buvo vertinama pagal pažeidimui būdingus požymius, kaip antai jo pobūdis ir įtaka rinkai. Antra, Komisija pritaikė šį vertinimą pagal kiekvienai įmonei būdingas aplinkybes, įskaitant jų dydį ir pajėgumą, jų dalyvavimo trukmę ir bendradarbiavimą.

165 Iš to, kas išdėstyta pirmiau, matyti, kad antro ieškinio pagrindo penktoji dalis turi būti atmesta.

Dėl šeštosios dalies, susijusios su nereikalingumu paskirti labiau atgrasančią baudą ir negalėjimu sumokėti šios baudos

Šalių argumentai

166 Ieškovė nurodo, kad Komisija pažeidė pagrindinius procedūrinius reikalavimus bei proporcingumo ir vienodo požiūrio principus, neatsižvelgusi į tai, kad nebuvo jokios priežasties paskirti ieškovei labiau atgrasančią baudą ir kad ji neturėjo lėšų šiai baudai sumokėti.

167 Pirma, ieškovė tvirtina, kad Komisija pažeidė proporcingumo ir vienodo požiūrio principus, nes ji nesiaiškino galimybių skirti mažiau griežtas atgrasantį poveikį turinčias priemones. Remdamasi tuo, kaip ji elgėsi kitose bylose, Komisija turėjo atsižvelgti ne tik į ieškovės rinkos dalį, bet taip pat ir į „jos bendrą dydį, kad garantuotų, jog sankcija bus proporcinga ir atgrasanti“ (2001 m. gruodžio 5 d. Komisijos sprendimas 2002/742/EB, susijęs su EB 81 straipsnio ir EEE susitarimo 53 straipsnio taikymo procedūra (byla COMP/E-1/36.604 – Citrinos rūgštis) (OL L 239, p. 18)). Ieškovė primena, kad ji pasitraukė iš kartelio 1995 m., kad Komisijai įsikišus ji nedelsdama užbaigė pažeidimą ir kad ji buvo pirmoji pradėjusi bendradarbiauti su pastarąja tyrimų metu. Po šios brangiai kainavusios patirties ieškovė turėjo aiškius ketinimus veikti pagal konkurencijos taisykles, todėl nereikėjo imtis griežtų atgrasančių priemonių. Ieškovė mano, kad Komisija galėjo teisėtai numatyti skirti jai tik simbolinę baudą. Ji mano, kad dėl to bauda turi būti sumažinta.

Ji baiminasi sumokėjusi kainą už Komisijos norą pranešti žinią, atsispindėjusią Komisijos pranešime spaudai (IP/01/1797), kad mažos ir vidutinės įmonės neturėtų turėti iliuzijų, jog dėl savo dydžio jos galėtų būti palankiau traktuojamos baudų atžvilgiu.

168 Antra, ieškovė tvirtina, kad Komisija turėjo atsižvelgti į jos galimybes sumokėti baudas pagal gairių 5 punkto b dalį ir teismų praktiką (87 punkte minėto sprendimo *LR AF 1998 prieš Komisiją* 308 punktas). Ji tvirtina esanti labai nestabilioje finansinėje padėtyje. Jei ji turėtų sumokėti baudą, jos galimybės atsigauti ir sugrįžti į konkurencinę padėtį rinkoje būtų labai sumažėjusios.

169 Atsiliepime į ieškinį Komisija pripažino, kad atsakydama į jos klausimus ieškovė „jai pateikė finansines ataskaitas, įrodančias blogą finansinę padėtį“. Tačiau Komisija, pirma, kaltina ieškovę neišreiškus „susirūpinimo savo galimybėmis sumokėti bet kokią baudą“, ir, antra, tvirtina, kad ji negalėjo įvertinti ieškovės galimybių sumokėti baudą, nesant jos pastabų šiuo klausimu. Ieškovė atsakė, jog Komisijai paprašius šių dokumentų, ji nepaprašė pateikti komentarų apie ieškovės galimybes sumokėti baudas. Be to, Komisija gerai žinojo apie ieškovės finansinės padėties blogumą ir jos bandymus iš esmės sumažinti kaštus dėl tokios padėties. Pavyzdžiui, 2001 m. sausio 31 d. ieškovė Komisijai nusiuntė išankstinę 2000 m. finansinę atskaitomybę, kuri parodė neigiamą galutinį rezultatą, prieš sumokant mokesčius, siekiantį 417 100 eurų. 2001 m. sausio 31 d. laišku Komisija padėkojo ieškovei už metinę atskaitomybę ir patikino ją, „kad į jas bus atsižvelgta galutiniame vertinime“.

170 Atsakydama į Komisijos argumentą, pagal kurį toks baudos ieškovei sumažinimas pateisinamas tuo, kad ji buvo sunkioje finansinėje padėtyje, būtų neteisėto konkurencinio pranašumo suteikimas, ieškovė tvirtina, kad tokia hipotezė netinka šiuo atveju. Iš tikrųjų rinka pasikeitė. Be to, ji tvirtina, kad jos savininkai ir valdybos

organai pasikeitė ir kad nauji savininkai ir valdytojai, kurių daugiau nebesieja šeimyniniai ryšiai, ketina priimti ryžtingus sprendimus įmonės prekybos ir restruktūrizavimo srityje, kuriuos ankstesni savininkai ir valdytojai laikė neįmanomais.

- ¹⁷¹ Komisija ginčija ieškovės argumentų pagrįstumą. Šiuo klausimu ji pabrėžia, kad ieškovė niekur nenurodo savo negalėjimo sumokėti baudą „specifiniame socialiniame kontekste“ gairių prasme ir kad ji net nepateikė informacijos apie įmonės pelningumo lygį. Be to, ieškovė niekada neišreiškė susirūpinimo savo galimybėmis sumokėti kokią nors baudą.

Pirmosios instancijos teismo vertinimas

- ¹⁷² Visų pirma, dėl baudos atgrasančio poveikio reikia pažymėti, kad Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalies tikslas – suteikti Komisijai teisę skirti baudas, kad ji galėtų įgyvendinti savo priežiūros funkciją, kurią jai suteikia Bendrijos teisė (146 punkte minėto sprendimo *Musique diffusion française ir kt. prieš Komisiją* 105 punktas ir 106 punkte minėto sprendimo *Archer Daniels Midland ir Archer Daniels Midland Ingredients prieš Komisiją* 105 punktas). Ši funkcija apima pareigą nustatyti atskirus pažeidimus ir užduotį vykdyti bendrą politiką, siekiant taikyti konkurencijos teisei Sutartyje įtvirtintus principus ir atitinkamai reguliuoti įmonių elgesį. Iš to aišku, kad Komisija turi užtikrinti atgrasantį baudų poveikį (106 punkte minėto sprendimo *Archer Daniels Midland ir Archer Daniels Midland Ingredients prieš Komisiją* 105 ir 106 punktas). Iš tikrųjų dėl konkurencijos taisyklių pažeidimo paskirtos baudos atgrasantis poveikis negali būti nustatytas tik pagal specifinę

nubaustos įmonės padėtį (106 punkte minėto sprendimo *Archer Daniels Midland ir Archer Daniels Midland Ingredients prieš Komisiją* 110 punktas; žr. taip pat 1970 m. liepos 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *ACF Chemiefarma prieš Komisiją*, 41/69, Rink. p. 661, 170–174 punktus).

173 Šioje byloje ieškovei paskirta 350 000 eurų bauda atitinka tik 4,9 % jos apyvartos. Tokia bauda negali būti laikoma neproporcinga ieškovės dydžio, nei pažeidimo pobūdžio atžvilgiu. Be to, ieškovė neįrodė vienodo požiūrio principo pažeidimo šiuo klausimu (žr. šio sprendimo 149–165 punktus).

174 Dėl ieškovės teiginio, pagal kurį Komisija turėjo jai skirti „simbolinę“ baudą, reikia pažymėti, kad pagal gairių 5 punkto d papunktį Komisija „pasilieka teisę kai kuriais atvejais skirti „simbolinę“ 1 000 (eurų) baudą, kuri nebus skaičiuojama nei pagal pažeidimo trukmę, nei pagal sunkinančias ar lengvinančias aplinkybes“. Ieškovė neįrodė, kodėl simbolinė bauda galėjo būti pateisinama šiuo atveju. Atsižvelgdamas į tai, kad ji dalyvavo padarant labai sunkų pažeidimą daugiau nei ketverius metus, Pirmosios instancijos teismas mano, kad rasti tokį pateisinimą būtų labai sunku. Ieškovės bendradarbiavimas proceso metu negali pateisinti tokios baudos. Kaip nurodyta šio sprendimo 139 punkte, ieškovei jau buvo pritaikytas maksimalus 50 % sumažinimas pagal pranešimo dėl bendradarbiavimo D skyriaus 1 dalį. Be to, tas faktas, kad ieškovė ketino veikti pagal konkurencijos taisykles prieš priimant ginčijamą sprendimą, nėra pakankama priežastis Komisijai skirti tik simbolinę baudą. Reikia priminti, kad iš teismų praktikos matyti, jog trečiųjų asmenų, ne tik atitinkamos įmonės, atgrasinimas yra svarbus Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalies tikslas (žr. šio sprendimo 172 punkte minėtą teismų praktiką).

175 Dėl ieškovės tvirtinimo, pagal kurį Komisija nepakankamai atsižvelgė į jos finansinę padėtį, reikia priminti, kad pagal nusistovėjusią teismų praktiką nustatydamą baudą Komisija nėra įpareigota atsižvelgti į sunkią konkrečios įmonės finansinę padėtį, nes tokios pareigos pripažinimas reikštų, jog prasčiausiai prie rinkos sąlygų prisitaikiusioms įmonėms būtų suteikiamas nepagrįstas pranašumas konkurencinėje kovoje (žr. 87 punkte minėto Pirmosios instancijos teismo sprendimo *LR AF 1998 prieš Komisiją* 308 punktą ir 2002 m. kovo 20 d. Sprendimo *HFB ir kt. prieš Komisiją*, T-9/99, Rink. p. II-1487 bei sprendimo *FETTCSA* 351 punktą ir minėtą teismų praktiką).

176 Ši teismų praktika negali būti paneigta gairių 5 punkto b papunkčiu, pagal kurį reikia atkreipti dėmesį į įmonės galimybes sumokėti baudą. Iš tikrųjų šios galimybės turi reikšmės tik „specifiniame socialiniame kontekste“, kurį sudaro galimo baudos sumokėjimo pasekmės, ypač bedarbystės padidėjimas ar atitinkamos įmonės tiekėjų ir klientų ekonominių sektorių nuosmukis (126 punkte minėto sprendimo *Tokai Carbon ir kt. prieš Komisiją* 371 punktas). Nors ieškovė informavo Komisiją apie savo finansinę padėtį ikiteisminės procedūros metu, ji nesirėmė gairių 5 punkto b papunkčiu ir nepateikė jokių įrodymų, leidžiančių Komisijai nustatyti minėtą „specifinį socialinį kontekstą“.

177 Be to, Bendrijos teisė nedraudžia to, kad Bendrijos valdžios institucijų pritaikyta priemonė gali sukelti atitinkamos įmonės bankrotą ar likvidavimą (žr. šiuo klausimu 1986 m. sausio 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš Belgiją*, 52/84, Rink. p. 89, 14 punktą ir 2002 m. liepos 2 d. Sprendimo *Komisija prieš Ispaniją*, C-499/99, Rink. p. I-6031, 38 punktą). Iš tikrųjų konkrečios teisinės formos įmonės likvidavimas gali pažeisti savininkų, akcininkų ar dalininkų finansinius interesus, tačiau tai nereiškia, kad dėl to asmeniniai, materialiniai ir nematerialiniai įmonės

elementai taip pat praras savo vertę (126 punkte minėto sprendimo *Tokai Carbon ir kt. prieš Komisiją* 372 punktas).

178 Be to, reikia konstatuoti, kad ieškovė neįrodė priežastinio ryšio, pirma, tarp ginčijamo sprendimo ir baudos paskyrimo ir, antra, jos bankroto. Iš bylos medžiagos matyti, kad ieškovės atžvilgiu buvo paskelbtas bankrotas 2003 m. birželio 2 d., t. y. praėjus beveik 18 mėnesių po ginčijamo sprendimo priėmimo ir praėjus vieneriems metams po su Komisija sudaryto susitarimo, pagal kurį ji turėjo mokėti tik 50 000 eurų kas šešis mėnesius, įsigaliojusio 2002 m. liepos 1 d. (žr. 20 punkte minėtą nutartį *Waardals prieš Komisiją*). Nepaisant šia tema Pirmosios instancijos teismo per posėdį užduotų klausimų, ieškovė nepateikė paaiškinimų dėl savo bankroto, nei dėl kitų savo skolų, kurios turėtų įtaką šiam bankrotui. Iš to aišku, kad nėra nustatyta, jog paskirta bauda šioje byloje galėjo sukelti ieškovės bankrotą.

179 Galiausiai ieškovė neįrodė, kad atsižvelgdama į jos padėtį Komisija ketino sumažinti baudą. 2001 m. sausio 31 d. laiške Komisija konstatavo, kad ji atsižvelgė į ieškovės 2000 m. metinę finansinę atskaitomybę tam, kad nustatytų jos individualią atsakomybę. Tai nėra įsipareigojimas ieškovės nurodyta prasme, veikiau Komisijos ketinimas panaudoti metinę atskaitomybę nustatant 10 % ribą, kurią numato Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalis.

180 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, paskutinis ieškovės ieškinio pagrindas turi būti atmestas.

181 Todėl visas ieškinys yra atmestinas.

Dėl prašymų taikyti proceso organizavimo ir tyrimo priemonės

182 Ieškovė Pirmosios instancijos teismo pagal proceso organizavimo ir tyrimo priemones prašo susaukti ir apklausti liudytojus bei leisti jai susipažinti su 2001 m. sausio 17 d. Komisijos parengta ataskaita.

183 Komisija šiam prašymui prieštarauja.

184 Pirmosios instancijos teismas mano, jog kadangi byloje nėra ginčų dėl faktų chronologijos, nėra reikalo patenkinti šį prašymą.

185 Todėl visas ieškinys yra atmestinas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

186 Pagal Procedūros reglamento 87 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to prašė. Kadangi ieškovė pralaimėjo bylą, ji turi padengti Komisijos išlaidas pagal jos pateiktus reikalavimus, įskaitant proceso dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais,

PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMAS (penktoji kolegija)

nusprendžia:

1. **Atmesti ieškinį.**
2. **Priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidas, įskaitant proceso dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo išlaidas.**

Lindh

García-Valdecasas

Cooke

Paskelbta 2005 m. lapkričio 29 d. viešame posėdyje Liuksemburge.

Kancleris

Pirmininkė

E. Coulon

P. Lindh

Turinys

Faktinės aplinkybės	II - 5067
Procesas ir šalių reikalavimai	II - 5074
Dėl teisės	II - 5076
1. Dėl pirmo ieškinio pagrindo, pagrįsto klaidingu faktų ir įrodymų vertinimu taikant Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį	II - 5076
Dėl pirmosios dalies, susijusios su ieškovės dalyvavimu padarant pažeidimą ir pasitraukimu iš kartelio	II - 5077
Šalių argumentai	II - 5077
Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 5080
Dėl antrosios dalies, susijusios su klaidingu faktų ir įrodymų dėl ieškovės ir jos vaidmens kartelyje vertinimu	II - 5083
Dėl pirmo kaltinimo, susijusio su ieškovės situacijos pasikeitimu nuo tyrimų pradžios	II - 5084
— Šalių argumentai	II - 5084
— Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 5085
Dėl antro kaltinimo, susijusio su ieškovės įtaka nagrinėjamai rinkai	II - 5086
— Šalių argumentai	II - 5086
— Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 5088
Dėl trečio kaltinimo, susijusio su tuo faktu, kad ieškovė nebuvo pažeidimo kurstytoja	II - 5090
— Šalių argumentai	II - 5090
— Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 5093

UNION PIGMENTS / KOMISIJA

Dėl ketvirto kaltinimo, pagrįsto tuo, kad ieškovė nebuvo visateisė kartelio narė	II - 5094
— Šalių argumentai	II - 5094
— Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 5097
Dėl penkto kaltinimo, pagrįsto tuo, kad ieškovė nedelsdama nutraukė pažeidimą	II - 5100
— Šalių argumentai	II - 5100
— Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 5101
2. Dėl antro ieškinio pagrindo, pagrįsto klaidingu baudos apskaičiavimu bei bendrųjų principų pažeidimu	II - 5102
Dėl pirmosios dalies, susijusios su pažeidimo sunkumu ir nevienodu požiūriu	II - 5103
Šalių argumentai	II - 5103
Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 5105
Dėl antrosios dalies, susijusios su pažeidimo trukme	II - 5107
Šalių argumentai	II - 5107
Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 5107
Dėl trečiosios dalies, susijusios su klaidingu sunkinančių aplinkybių taikymu ir neatsižvelgimu į lengvinančias aplinkybes	II - 5108
Šalių argumentai	II - 5108
Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 5110
Dėl ketvirtosios dalies, susijusios su klaidingu pranešimo dėl bendradarbiavimo taikymu	II - 5114
Šalių argumentai	II - 5114
Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 5115
	II - 5135

Dėl penktosios dalies, pagrįstos vienodo požiūrio ir proporcingumo principų pažeidimu	II - 5117
Šalių argumentai	II - 5117
Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 5119
Dėl šeštosios dalies, susijusios su nereikalingumu paskirti labiau atgrasančią baudą ir negalėjimu sumokėti šios baudos	II - 5126
Šalių argumentai	II - 5126
Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 5128
Dėl prašymų taikyti proceso organizavimo ir tyrimo priemonės	II - 5132
Dėl bylinėjimosi išlaidų	II - 5132